Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זײַטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 93/1388 | Łódź, Niedziela 22 kwietnia 928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג ב׳ אייר תרפ״ח | Nr. 93/1388

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź Piotrkowska 21, tel. 2471.

די אַלע, וועלכע בעזיצען

פּראָטעסטען

אָדער וועקסלען פון דער פירמע „באַנדאַרענקאָ“, לעמבערג, (זאַגאָרסטינאַווסקאַ 10) זאָלען זיך אין זייערע אייגענע אינטערעסען ווענדען הײַנט, 6 אין אָוונט צו יעקב ליפּשיץ (פּאָלנאָצנאַ 4), כדי אָנצונעהמען שריט געגען דער אויבענדערמאָהנטער פירמע.
749

א גרויסע פּאַרטיע

שיך „VIS“

צו בעדייטענד ביליגערע מאַרק- און פאַבריק-פּרייזן

געלעגענהייטליך צו פערקויפען.

אָפּערטען אונטער „VIS“ אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.
713

קאָנקורס.

אגודת תלמוד תורה דאַלטשטאָדט, בזשעזשינער 23

עס קען זיך מעלדען א גוטער מלמד - א פּדגוג

אויף חומש, רש״י און גמרא אין לאָקאַל פון תלמוד תורה (בזשעזשינער 23). גלייכצייטיג קענען זיך מעלדען תלמודים פון גמרא-תוספות. די פערוואַלטונג.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון האַלבע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים ... פערקויפען, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטאַל ...

אויספּאַרטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניער און ציציות

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציטרינאָווסקי קאַמיענאַ 1.

אין צווייטען טויער פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 698
...פערקויפען מ׳האָט אויך אַנגעגאָסען פּלאַן טליתים צו הוליפען

AMERICAN-WRINGER-COMPANY

מאַכט בעקאַנט, אַז דינסטאַג, דעם 24-טען ד. ח. קומט פאָר

די ערעפנונג

פון רעפּרעזענטאַציאָנס-געשעפט אין לאָדז, פּיעטריקאַווער 40

ס׳וועלען פערקויפט ווערען אויף גינסטיגע בעדינגונגען די בעקאַנטע מיט זייער גוטקייט, די אָריגינעלע

AMERYKAŃSKIE WYŻYMACZKI „EMPIRE“

ווי אויך די אונגעוועהנליך פּראַקטישע אין הויזליכען געברויך

MASZYNY DO PRANIA „MARYSIA“

צענטראַלער סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד

פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווא, פּיעטריקאַווער 10.

הײַנט, זונטאָג, דעם 22-טען אַפּריל ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל

א גרויסע פערזאַמלונג

וועגען דער קריטישער לאַגע פון סוחר׳טום

מיט׳ן אנטייל פון דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען

צוליב דעם, וואָס עס וועלען בעריהרט ווערען די אָנגעוועהטאָגטע פראַגען פון סוחר׳טום – קומט מאַסענווייז!

די פערוואַלטונג.

די קליינהענדלער-באַנק אין לאָדז

איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון אַגראַדאָוואַ 10

אויף אַגראַדאָוואַ 2 1-טער שטאָק.

די באַנק נעהמט אָן אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און ערלעדיגט שנעל און פּינקטליך אַלע באַנק-אָפּעראַציעס.

די באַנק איז טעטיג פון 9–2 מיטאָג און פון 4–6 נאָכמיטאָג.
754

א פליסיג-

אַרבייטער

ווערט פון זאָפאָרט געזוכט אויף קילינסקי 6 ביי ראָזענבערג. 752

בוכבינדער-

געזעלען

ווערען געזוכט ביי

שימשעוויטש

פּיעטריקאַווער 26.

אַ שפּולעריין

ווי אויך נייערינס און קוואַליפיצירטע אַרבייטער צו וואַלענע הענטשקעס קענען זיך מעלדען צו מ. פריידענרייך נאַרוטאָוויטש 35.
721

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 78 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, גרויספאָטער, אורגרויספאָטער, שוויגערפאָטער, ברודער און פעטער

נ.ע. יוסף לייב ב״ר משה ז״ל קוטאס

(געוו. לאַנגיעהריגער לאָדזער סוחר פון פאָמאַרסקאַ 7)

די לויה קומט פאָר הײַנט, זונטאָג, דעם 22-טען אַפּריל 1928, 1 אַ זייגער בייטאָג פון פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל, וועגען וואָס עס טיילט מיט

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

פּראָפ. שניידער-מייסטער-פעראיין

אין לאָדז, פּעטריקאָווער 20.

דינסטאַג, ד. 24. אַפּריל ד. י. 8 אָוענד קומט פאָר אין פעראיין די יעהרליכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט וואַהלען פון אַ נייע פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיטע, צו וועלכע אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אַז דער פעראיין איז צוגעטרעטען אַרויסצונעהמען האַנדווערקער-קאַרטען פאַר זיינע מיטגלידער. איהר ווערט דעריבער אויפגעפאָדערט נישט צו פערזוימען און זיך פערשטענדיגען אין סעקרעטאַריאַט פון פעראיין יעדען טאָג פון 8 ביז 10 אָוענד. 745 די פערוואַלטונג.

עפענטליכע ערקלערונג!

אַלס ענטפער אויף דער הכחשה אין „נייעם פאָלקסבלאַט“ פון 20 אַפּריל 1928 פון באַנקראָטניק און אַפעריסט י. מושעק נישט פאָמאָרסקאַ 93, נאָר נאַוואָמיעסקאַ 15 מאַך איך נאָכאַמאָל עפענטליך בעקאַנט, אַז אַלע זיינע טענות, אַז איך האָב נישט געוואָלט האַלטען דעם פּסק-דין, זענען דורכאויס פאַלש און איך בין ווייטער גרייט אויסצופיהרען יעדען פּסק-דין, וואָס יעדעס בית-דין וועט אַרויסטראָגען. אַזוי ווי דער פּסק דין איז שוין איינמאָל געוואָרען אַרויסגעטראָגען, אַז די זאַך זאָל קימען צו אַ תוך. ד. ה. צו אַ חתונה, האָט ער נישט געוואָלט ערפילען, ווייל ער האָט געוואָלט בעסער אַראָפּשלינגען די 1500 דאָלאַר. אַלע אויפפאָדערונגען פון די מורי-הוראות זענען געבליבען אָהן רעזולטאַט. נאָך דער אויפפאָדערוגג פון פּראָקוראָר האָט דער אַפעריסט איינגעלייגט 5% פון דער סומע 1500 דאָלאַר, וואָס מאַכט אויס 75 דאָלאַר, וואָס פון דער שפּאָטישער סומע האָט זיך הרב ר׳ יוסף פיינער אויסגעלאַכט. איך ערקלער דעריבער אָפען, אַז איך בין ווייטער גרייט אָנצונעהמען יעדען פּסק-דין פון וועלכען ס׳איז בית-דין, נאָר בתנאי, אַז דער אויבענדערמאָהנטער י. מושעק, נאַוואָמיעסקאַ 15 זאָל צושטעלען די 1500 דאָלאַר איינלייגען זאָגאַר אין סחורה, ווייל אָהן פּטיחות וועט דער שאַנטאַזשיסט ווידער נישט קומען.

מיט אַכטונג הענעך הימעלפאַרב, טאָמאַשאָוו-מאַזאָוו.

יאפאנישע אקציע אין כינא.

יאפאן שיקט מיליטער אויפ'ן כינעזישען קריגס=געביט.

לאנדאן, 21 (אטע). פון שאנכיי מעלדעט מען, אז אין טסינגטאן איז אראפגעזעצט געווארען אן'אפטיילונג פון יאפאנישען פלאט. אין טסינגטאו איז ערקלערט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד.

די כינעזישע נאציאנאליסטישע רעגירונג האט ארויפגעשיקט א פראטעסט צו דעם יאפאנישען גענעראל-קאנסול געגען דעם שיקען יאפאניש מיליטער.

לאנדאן, 21 (אטע). מ'מעלדעט פון טאקיא: דער קייזער האט בעשטעטיגט דעם בעשלוס פון דער רעגירונג וועגען ארויסשיקען מיליטער קיין כינא. מארגען וועט פערעפענטליכט ווערען די ערקלערונג פון דער רעגירונג וועגען די סבות און צילען פון דער אינטערווענץ.

לאנדאן, 21 (אטע). קיין שאנכיי זענען אנגעקומען נאהענטערע ידיעות וועגען די נצחונות פון דער דרום-ארמעע אין דער פראווינץ שאנטונג. די ארמעען פון טשאנג-קאי-שעק און גענעראל פענג האבען זיך פעראייניגט.

לאנדאן, 21 (אט"ע). די דעקלאראציע פון דער יאפאנישער רעגירונג וועגען די סבות, וועלכע האט געבראכט ארויסצושיקען יאפאניש מיליטער קיין כינא שטעלט פעסט, אז עס האנדעלט זיך דא וועגען זיכערען דאס לעבען און פערמעגען פון די יאפאנער אין שאנטונג, וועלכע ס'דראהט איצט א גרויס געפאהר. יאפאן וויל נישט אינטערווענירען לטובת וועלכען ס'איז צד וואס פיהרען צווישען זיך קריג.

פעקין, 21. (א. וו.) צוליב דער געשאפענער לאגע איז אין פעקין אונטערגעשריבען געווארען אן'אבמאך צווישען טשאנג-טסו-לין און די פארשטעהער פון יאפאן.

דער דאזיגער אבמאך פערפליכטעט יאפאן צו ווייטערדיגער אינטענסיווער הילף פאר דער צפון-ארמעע. דער סכסוך וועגען מאנדזשוריען איז דורך דעם אבמאך אינגאנצען ערלעדיגט געווארען.

מארשאל פילסודסקי נישט געזונד.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש). דער מארשאל פילסודסקי האט זיך מיט עטליכע טעג צוריק פערקיהלט און האט בעקומען א רייסונג אין א האנד.

דער מארשאל האט בעשלאסען אדורכצופיהרען אן'אינטענסיווע קוראציע און געפינט זיך זייט 3 טעג אין מיליטערישען שפיטאל אין אויאזדאוו.

אויסערדעם איז דאס געזונד פון מארשאל ווי אמבעסטען.

קיין שום אנפאל אויפ'ן מלוכה=פרעזידענט.

ווארשא. 21 (טעלעפאניש) עטליכע פוילישע צייטונגען האבען נעכטען געבראכט א ידיעה וועגען אן'אנפאל אויפ'ן פאלאץ פון מלוכה-פרעזידענט אין ספאלא. די גאנצע ידיעה שטימט נישט מיט'ן אמת.

קלוב צי קאלא

דאס וועט בעשטימט ווערען קומענדיגען דינסטאג

ווארשא. 21 (טעלעפאניש) דינסטאג וועט פארקומען א זיצונג וועגען שאפען א יודישע קאלא. די דאזיגע זיצונג וועט זיין זעהר א שטורמישע, ווייל די דעפוטאטען פון 18-טען וועלען נישט דערלאזען. אז די גאליציאנער דעפוטאטען זאלען בעזעצען די ערטער אין די קאמיסיעס, אויב זיי וועלען נישט ערקלערען, אז זיי געהערען צום יודישען „קאלא".

גרויסע הלואה פאר ארץ-ישראל

ניו-יארק, 21. (יט"א טעלעגראפיש). דער פרעזידענט פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע לואי ליפסקי האט פערענדיגט די אונטערהאנדלונגען מיט א גרופע באנקירען וועגען א הלואה פון 2 און א האלב ביז 3 מיט דריי מיט א פערטעל מיליאן דאלאר פאר ארץ ישראל. די הלואה זאל גאראנטירט ווערען מיט די הכנסות פון אמעריקאנער קאמיטעט פאר קרן-קימת.

אנייער עעראפלאן פון „יונקערס"

מיט 20 פאסאזשירען און שלאפ=צימערען.

פאריז, 21 (אטע). נעכטען 3 נאכמיטאג איז אויפ'ן פליה-פלאץ אין בורזשע אנגעקומען אן'עעראפלאן, וועלכער איז אויסגעבויט געווארען אין דער פאבריק פון יונקערס.

דער דאזיגער עעראפלאן הייסט „הערמאן קעהל". דער עעראפלאן איז געפלויגען פון פראנקפורט אם-מאין ביז פאריז 3 שעה. ער איז געמאכט פון בלויז מעטאל און האט 3 מאטארען. עס זענען מיטגעקומען 6 פאסאזשירען. דער נייער יונקערס אפאראט האט שלאף-צימערען און איז אויסגערעכענט אויף 20 פאסאזשירען.

ווירטשאפטליכע קאנפערענץ

צווישען די באלטישע מלוכות

ריגא, 21 (אטע) מארגען הויבט זיך אן א ווירטשאפטליכע קאנפערענץ פון עסטלאנד, לאטוויע און ליטע, וועלכע וועט אויך האבען א וויכטיגע פאליטישע בעדייטונג, קודם-כל וועט רעגולירט ווערען די צאל—פראגע.

די אפאזיציע אין רוסלאנד

איז ווייטער טעטיג.

ריגא, 21 (אטע) פון מאסקווא מעלדעט מען, אז די לייטענדע קאמוניסטישע קרייזען זענען שטארק בעאונרוהיגט צוליב די געשעהענישען אין קאווקאז און בעזונדערס אין אזעי פירוזשאן, וואו די בעוועגונג פון דער אפאזיציע איז גאר א שטארקע, ס'קומען ראפארט פאר אונאויפהערליכע מיטינגען פון דער אפאזיציע.

געפעהרליכע באנדיטען-באנדע

מארדעוען און בערויבען מענשען.

קאברין, 21 (ספ. טעל.) אין דער געגענד פון קאברין האט זיך בעוויזען א געפעהרליכע באנדיטען-באנדע, וועלכע האבען שוין ביז איצט ערמארדעט און בערויבט 10 פערזאן, צווישען אנדערע חנה, יודעל און שלמה גאלדבערג און דעם פוהרמאן פרידמאן.

קאנפליקט צווישען „איינסל" און דער סיים=אפאזיציע

דער סיים=מארשאלעק זאל ליקווידירען דעם קאנפליקט.

ווארשא 21 (טעלעפאניש) אויף דער דרייטאגיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים איז געפיהרט געווארען די דיסקוסיע איבער'ן מלוכה-בודזשעט. אין דער דיסקוסיע האט גענומען א ווארט דער מיניסטער פאר עפענטליכע ארבייט מאראטשעווסקי, וועלכער האט זיך שארף ארויסגעזאגט געגען אפשאפען דעם לאקאטארען-שוץ נאכהער קומט צו פאלגענדען אינצידענט, די דעפ. ראטאי, טראמפטשינסקי און טשאפינסקי לעגען פאר, אז די דריטע לעזונג פון די פערשידענע אפטיילונגען זאל פארקומען ערשט נאכ'ן דיסקוסירען דעם גאנצען בודזשעט. דער פארזיצענדער באיקא איז געגען דעם און האלט, אז ביי אזעלכע מעטאדען האט זיך געהאלטען דער אלטער סיים. דער פארשלאג פון די דערמאהנטע דעפוטאטען ווערט אבער אנגענומען. דער פארזיצענדער ערקלעהרט דערנאך, אז ער וועט רעזיגנירען אלס פארזיצענדער.

אויף דער פרייטאגדיגער זיצונג פון דערזעלבער קאמיסיע האט מיניסטער מאראטשעווסקי גערעדט וועגען אויסטריקענען די פאלעסיער בלאטעס און ערקלעהרט, אז דעם דאזיגען פראיעקט דארף מען נישט גרינגשעצען.

ווארשא 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פארזיצענדער פון דער בודזשעט-קאמיסיע באיקא האט צוגעשיקט א בריף צום סיים-מארשאלעק, אין וועלכען ער שרייבט, אז ביי אזעלכע בעדינגונגען איז אוממעגליך צו ארבייטען, דער מארשאלעק וועט דריבער איצט מוזען דעם קאנפליקט ערלעדיגען. די הינטערקוליסען-געשיכטע פון דעם גאנצען קאנפליקט איז דער וואס דאס איינסעל וויל אמשנעלסטען ערלעדיגען דעם בודזשעט, כדי צו קענען שליסען די סיים-סעסיע. די אפאזיציע וויל דערשלעפען די בודזשעט-דעבאטען, כדי צו קענען בעטראכטען נאך אנדערע פראגען.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש) די נאהענטסטע זיצונג פון סיים קומט פאר דינסטאג דעם 24 ד. ח. 5 נאכמיטאג, די טאג-ארדנונג איז פאלגענדע: איבערשיקען אין די קאמיסיעס די דעקרעטען פון מלוכה-פרעזידענט, פארשלאגען וועגען אפשטעלען די געריכטס-אויספארשונגען געגען דעפוטאטען און וואהלען אין פערשידענע אינסטאנצען.

בענייט די ליטוויש=פוילישע אונטער=האנדלונגען.

בערלין, 21 (אטע). היינט 5 נאכמיטאג איז געעפענט געווארען די קאנפערענץ פון פארזיצענדערס פון די קאמיסיעס, וועלכע זענען געשאפען געווארען אויף דער פויליש-ליטווישער קאנפערענץ אין קעניגסבערג. מצד פוילען זענען אנוועזענד געווען די ה"ה: האלובקא און שומלאקאווסקא. ס'זענען פעסטגעשטעלט געווארען די טערמינען פון די זיצונגען אין די בעזונדערע קאמיסיעס: די זיכערקייטס-קאמיסיע — 7 מאי אין קאוונא; גרעניץ-בעוועגונגס-קאמיסיע — בערלין 21 מאי; קאמוניקאציע און ווירטשאפטליכע קאמיסיעס — ווארשא 18 מאי.

נאכמיטאג האט די פוילישע דעלעגאציע אויפגענומען די פוילישע און דייטשע פרעסע-פארשטעהער.

די פעלקער=ליגע

קען מען אויך אפנארען...

פאריז. 21 (אטע) מאטען מעלדעט פון גענף, אז די קאמיסיע, וועלכע איז אויסגעקליבען געווארען דורך דער פעלקער-ליגע, אויסצופארשען די אפערע פון געוועהר-שמוגעל קיין אונגארן, האט פעסטגעשטעלט, אז דאס מאטעריאל, וואס איז איהר צוגעשטעלט געווארען איז נישט דאסזעלבע, וואס איז ווירקליך געשמוגעלט געווארען. אויב דאס זאל זיך ארויסווייזען פאר אמת, וועט די קאמיסיע פאדערן א נייע אקציע מצד דער פעלקער-ליגע.

טרויעריגער סך=הכל

פון דער ערד=ציטערניש אין בולגאריען

סאפיא, 21 (ספ. טעל.) די פאלגען פון דער ערד-ציטערניש אין בולגאריען זענען שרעקליכע. אין פילאפאפאל זענען איינגעפאלען 5000 הייזער. ביז איצט זענען אבגעצעהלט געווארען 100 טויטע 280 פערוואונדעטע.

דער קעניג באריס פערנעהמט זיך אליין מיט דער רעטונגס-אקציע. 80 טויזענד פאמיליען האבען פערלוירען דעם דאך איבער'ן קאפ.

אבגעברענט די גרויסע שוהל אין יפו.

יפו, 21 (יט"א טעלעגראפיש). דא האט אבגעברענט די היגע גרויסע שוהל. די שרפה איז ענטשטאנען צוליב אן'אונפארזיכטיגקייט פון שמש. ס'זענען פערברענט געווארען פיל קונסט-ווערק פון גרויסען ווערט.

אויסערן=מיניסטער צוריקגעקומען פון איטאליען.

דער ציל פון מיניסטערס רייזע.

ווארשא, 21 (טעלעפאניש) עהערנעכטען 4 נאכמיטאג איז געקומען פון איטאליען קיין ווארשא דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי און דער פוילקאווניק פון גענעראל-שטאב, בעק, אויפ'ן וואקזאל איז געווען פערזאמעלט דער גאנצער דיפלאמאטישער קארפוס און פארשטעהער פון דער מאכט.

פאר א צייטונגס-פארשטעהער האט דער מיניסטער ערקלעהרט, אז ער איז צופרידען פון זיין רייזע קיין איטאליען, איך האב נישט געהאט קיין ציל צו ערלעדיגען קאנקרעטע ענינים, ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען פערפעסטיגען די פוילישע איטאליענישע פריינדשאפט, איך מוז פעסטשטעלען, אז די ליניע פון דער פאליטיק אין פוילען איטאליען איז די זעלבע, דער מיניסטער האט אויך ערקלעהרט, אז בעת זיין געשפרעך מיט מוסאליני'ן איז אויך בעריהרט געווארען די ליטווישע פראגע.

בוקארעשט, 21 (אטע) די קאנפערענץ פון די אויסערן-מיניסטארען פון דער קליינער קאאליציע וועט פארקומען אין מיטען מאי אין בוקארעשט, דאס זאל זיין אן'ענטפער אויף מיניסטער זאלעסקיס רייזע קיין איטאליען, וואו ס'איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען שאפען א בונד צווישען איטאליען, אונגארן און פוילען.

אויפפאדערונג און ווארנונג

צו ה' אברהם ליכטענשטיין, דאמביע!

אזוי ווי איך האב מיך היינט דערוואוסט, דאס איהר בעשמוצט מיך, אז איך וויל נישט געהן צו א דין-תורה, ערקלער איך אז עס איז א גרויסע ליגענד, ווייל אין דער צייט וואס מיר האבען אונטערגעשריבען א בריף, וועלכער געפינט זיך ביי ר' יוסף אלפוס, אז מיר זאלען געהען צו א דין-תורה און איהר דרעהט זיך דערפון ארויס מיט פערשידענע קאמבינאציעס און איהר צווינגט מיך מיט פערשידענע טעראר-מיטלען, אז איך זאל מיט אייך ווייטער מוזען האנדלען בשותפות, ווארען איך אייך דעריבער, אז אויב איהר וועט היינט, זונטאג מיט מיר נישט געהן צו א דין-תורה, וועל איך זיין געצוואונגען צו געבען ווייטערדיגע ערקלערונגען אין דער פרעסע, וואס עס וועט פאר אייך זיין א גרויסע קאמפראמיטאציע.

מיט אכטונג י. ק.

Dr. RACHELA LEWI

קליינהענדלער=פעראיין אין לאדז

6 פיעטריקאווער 6

זונטאג, דעם 6-טען מאי קומט פאר צום ערשטען טערמין, 5 א זייגער נאכמיטאג, און אין פאל פון נישט קומען א גענוגענדע צאהל מיטגליעדער 7 א זייגער אין אווענד די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) וואהלען פון א פארזיצער, 2) טעטיגקייטס- און קאסע-באריכט, 3) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג און רעוויזיאנס קאמיסיע, 4) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג.

אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

756

פרייטאג, דעם 20-טען אפריל ה. י. איז פלוצלונג געשטארבען אונזער

חבר יוסף קויפמאן

אין עלטער פון 24 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, פונקט 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז קעלמא 34.

מיר רופען אלע חבריא און פריינד אנטייל צו נעהמען אין דער לויה.

לאדזער קאמיטעט פון „בונד"

לאדזער קאמיטעט פון יוגענד-בונד „צוקונפט".

לאָדז.
22 אפּריל 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
22 אפּריל 1928

צום ערשטן מאָל.
אַ לאָזונג פון פּ.פּ.ס. צום 1 מאַי.

אין דעם אויפרוף פון פּ. פּ. ס., וואָס דער „ראָבאָטניק" האָט פּערעפּענטליכט צום ערשטן מאַי, געפינען מיר, צווישען אַנדערע לאָזונגען, אויך דעם לאָזונג וועגען טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וואָס לעבען אין פוילען אויף זייערע שטחים ערד, און — צום ערשטען מאָל — וועגען נאַציאָנאַל - קולטורעלע אויטאָנאָמיע פאַר יודען!

ווען מיר נעהמען אין בעטראַכט דעם אַלטיטשקען שימעל, וואָס האָט די לעצטע יאָהרען אַרומגעצויגען די אידעאָלאָגיע פון געוויסע לינקע פּאַרטייען; ווען עס קלינגט נאָך אונז אין די אויערען דער לאַנג-יאָהריגער „שריט אויפ'ן אָרט" און זייער שיער נישט באַלעבאַטישע סאָלידקייט — מוז מען די דאָזיגע לאָזונגען קוואַליפיצירען אַלס אַ שריט פאָראויס, אַלס אַ — כמעט רעוואָלוציאָנערען שריט...

אַרומגערינגעלט פון דער שטאָק-פינסטערניש, פון דער „מעכטיגער" פוילישער רעאַקציע, און איבערגעשראָקען פון איהרע פחדים, פון די אָפענע מיילער איהרע, האָט דאָך די דאָזיגע מעסיגע פאַרטיי באַלד אינגאַנצען אילומינירט אַלע איהרע ברייט-סאָציאַלע כוונות, און פאַר'ן פשוט'ען מענשען אָהן דעם פערגרעסערונגס-שפּאַקטיוו איז. שטעהענדיג אויפ'ן באָדען פון דער... קראַנקען-קאַסע, שווער געווען צו דערבליקען, וואו עס ענדיגט זיך נ.פּ.ר. און ס'הויבט זיך אָן פּ.פּ.ס.

נאָך איצט, במי הסאַנאַציע, אין די טעג פון געלינקטע מוניציפּאַליטעטען, קומט אונז אויס ביי-צוואוינען, (און טאַקע פיהלען ספּעציעל אויף די יודישע פּלייצעס) ווי פיל מאָמענטען לעבענסנויטיגע, דיקטירטע פון פשוט'ען חשבון צדק ווערען פערבויגען און אפילו לחלוטין אויסגעמיטען, כדי נישט צו רייצען די רעאַקציע, אַזויצוזאָגען, כדי ס'זאָל נישט אויסקומען צו הערען ביטערע פּאָרוואורפען פון דעם יאַסנאָוויעלמאָזשני פּאַן...

למה יאמרו—צו וואָס זאָל מען אַרויסברענגען די ענדעקעס פון די כלים?

און—דערווייל ווערען מיר געצוואונגען צו זויגען דעם אייגענעם פינגער, צו בעגניגנען מיט שהי פהי — מען פערשטופט דעם מויל מיט עפּיס און מיר דאַרפען, מיר מוזען צופרידען זיין.

ס'איז דאָך אַלץ בעסער, ווי גאָרנישט.

איז עס, זעלבסטפערשטענדליך, אַז דער פּונקט פונ'ם פּ.פּ.ס.'ישען אויפרוף, וועלכען מיר האָבען איבענגעבראַכט האָט אויף אַזויפיל אַ רעוואָלוציאָנערע בעדייטונג, אַז מען הויבט שוין אָן, ענדליך, איבערצורייסען מיט דער הייליגער טראַדיציע פון אַבסאָלוטער שרעק.

עס בעט זיך אַפילו אויף דער פּען אַ פּאַראַדאָקס —

דער דאָזיגער רעוואָלוציאָנערער שריט בעדייט, אַז אין דער פּ.פּ.ס.'ישער פּאַרטיי הויבען זיך אָן צו ווייזען סימנים פון עוואָלוציע, פון בהדרגה'דיגען פּראָגרעס, און דאָס טאַקע דאַרפען מיר מיט פרייד פערנאָטירען!

מן

„ווי אַזוי איז ענטשטאַנען דער קלוב פון דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען ביי'ם יודישען נאַציאָנאַל-ראַט.
אַ בריף פון דעפּ. דר. וויגאָדסקי און עטליכע דאָקומענטען.

ווילנאָ, דעם 18-טען אַפּריל 1928.

זעהר געעהרטער הער רעדאַקטאָר:

דערמיט האָב איך דעם כבוד צו בעטען אייך, ג. ה' רעדאַקטאָר, אָבצודרוקען אין אייער חשוב'ער צייטונג די פאָלגענדע אויפקלערונג מיט די ביינגעלעגטע בריף-אָבשריפטען:

צוליב די ידיעות, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין דער פּרעסע וועגען דעם ענטשטעהן פונ'ם קלוב פון די יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען ביים יודישען נאַציאָנאַל-ראַט, און צוליב די פערשידענאַרטיגע ווערסיעס, וואָס דער ראָזינער פאַקט האָט אַרויסגערופען, געפין איך, אַלס צייטוויליגער פאָרזיצענדער פונ'ם „יודישען קאָלאָ אין סיים און אין סענאַט", פאַר נויטיג, כדי אויפצוקלערען די פאַקטישע זאַכלאַגע, צו פערעפענטליכען אויפ'ן גרונד פון די דאָקומענטען, וואָס געפינען זיך אין די אַקטען פו'ם יודישען קאָלאָ אין פאָריגען סיים ווי אויך אויפ'ן גרונד פון דער קאָרעספּאָנדענץ פונ'ם יעצטיגען קאָלאָ, פאָלגענדעס:

דעם 2-טען דעצעמבער 1922, ד. ה. באַלד נאָכ'ן איינבערופען דעם פאָריגען סיים, איז דעם ביוראָ פון סיים און סענאַט אָפיציעל מיטגעטיילט געוואָרען דורך אַ בריף נומער 22—1 דאָס די יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען האָבען געשאַפען אַ יודישע קאָלאָ אין סיים און אין סענאַט פון דער פוילישער רעפּובליק; דערביי איז דייטליך אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אין קאָלאָ געהען אַריין 4 בעזונדערע דעפּוטאַטען-און סענאַטאָרען-קלובען, און נעמליך:

1) קלוב פון סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט;

2) פעראייניגונג פון די יודישע סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון מזרח-גאַליציען;

3) קלוב פון סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער יודישער אָרטאָדאָקסישער אָרגאַניזאַציע „שלומי אמוני ישראל", און

4) קלוב פון יודישע סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין.

כדי גענויער צו אילוסטרירען דעם ראָזינגען פאַקט, לייג איך ביי אַנ'אָבשריפט פונ'ם בריף, וועלכער איז זיינער-צייט איבערגעגעבען געוואָרן דעם ביוראָ פון סיים און סענאַט.

פון די אויבענדערמאָהנטע 4 קלובען האָט די „פעראייניגונג פון די יודישע סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון מזרח-גאַליציען" געהאַט זאָגאָר צו איהר אויסשליסליכער דיספּאָזיציע העכער אַ יאָהר צייט אַ אייגענעם לאָקאַל אין סיים-בנין (צימער נומער 43), וואו זי פלעגט אָבהאַלטען איהרע זיצונגען.

די איבריגע קלובען האָבען געהאַט זייערע ביוראָ'ן אין די לאָקאַלען פון זייערע אָרגאַניזאַציעס.

באַלד נאָכדעם, ווי עס איז צוזאַמענגערופען געוואָרען דער איצטיגער סיים און סענאַט און עס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער בשותפות'דיגער זיצונג דעם 26-טען מערץ ה. י. פון די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אויף די ליסטעס 17 און 18, אַ בעשלוס צו גרינדען אַ איינהייטליכען קאָלאָ, — האָב איך דעם 28 מערץ ה. י. איבערגעשיקט דעם ביוראָ פון סיים און סענאַט אַ מעלדונג וועגען דער ענטשטעהונג פונ'ם יודישען קאָלאָ ווי אויך וועגען זיין צוזאַמענשטעל, בעמערקענדיג דערביי, דאָס די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער ליסטע 18 טרעטען אַריין אין קאָלאָ אַלס קלוב פונ'ם יודישען נאַציאָנאַל-ראַט. דעם אָבשריפט פונ'ם בריף לעג איך ביי.

וואָס אָנבעלאַנגט דעם ה' דעפּ. העללער, האָב איך שפּעטער איבערגעשיקט אַ בעריכטיגונג, דאָס ער געהט אַריין אין קאָלאָ אַלס פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אַרבייטס-פּאַרטיי „התאחדות".

אונאָבהענגיג דערפון האָבען די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער ליסטע 18 מיטגעטיילט דעם 28-טען מערץ ה. י. (ד. ה. דעם זעלבען טאָג) דעם ביוראָ פון סיים און סענאַט, דאָס זיי בילדען אַ קלוב פון דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט, וועלכער איז אַ בעשטאַנדטייל פונ'ם יודישען קאָלאָ.

אויך פון דעם ראָזינגען בריף לייג איך ביי אַנ'אָבשריפט.

איך גלויב, דאָס די אויבענדערמאָהנטע אויפקלערונגען וועלען פולשטענדיג קלאָר מאַכען דעם ענין און וועלען מיטווירקען צו בעזייטיגען אַלע מיספערשטענדנישען, וועלכע זענען ענטשטאַנען צוליב דער נישט-ריכטיגער און איינזייטיגער אויסטייטשונג פון דעם ענטשטעהן פונ'ם קלוב ביים יודישען נאַציאָנאַל-ראַט.

איך בעט אָנעהמען די אויסדריקען פון טיפער אַכטונג און דאַנק.

ד"ר וויגאָדזקי.

יודישע קאָלאָ פון סיים און סענאַט
פון דער פוילישער רעפּובליק.
נומער 1/22
וואַרשאָ, דעם 2. דעצעמבער 1922.
צו דער קאַנצעלאַריע פון סיים און סענאַט
פון דער פוילישער רעפּובליק, ד אָ.

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד צו מעלדען, דאָס די יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען האָבען געבילדעט אַ יודישע קאָלאָ אין סיים און סענאַט פון דער פוילישער רעפּובליק.

צום „קאָלאָ" געהערען:

1. דער קלוב פון סיים - דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פונ'ם יודישען נאַציאָנאַל-ראַט: 2. די פעראייניגונג פון די יודישע סיים - דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון מזרח-גאַליציען: 3. דער קלוב פון סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען ביי דער אָרגאַניזאַציע פון יודען-אָרטאָדאָקסען: „שלומי אמוני ישראל": 4. דער קלוב פון די יודישע סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פונ'ם צענטראַלען סוחרים-פעראיין.

צום קלוב פון סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פונ'ם יודישען נאַציאָנאַל-ראַט געהערען פאָלגענדע פראַקציעס: א) סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען; ב) סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער ציוניסטיש-אָרטאָדאָקסישער אָרגאַניזאַציע „מזרחי" אין פוילען: ג) סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון דער ציוניסטישער אַרבייטס - פּאַרטיי „התאחדות" אין פוילען: ד) אַ סאָציאַליסטען-גרופּע ה) אַנ'אונפּאַרטייאישע גרופּע.

אין פּרעזידיום פון „קאָלאָ" זענען אויסגעוועהלט געוואָרען:

1. פון צווישען די סיים-דעפּוטאַטען: ה"ה ד"ר יהושע אברהם טהאָן, יצחק גרינבוים, העשעל פאַרבשטיין, אליהו קירשבראָין, ד"ר לעאָן רייך, ד"ר בערנאַרד הויזנער, ד"ר הענריק ראָזמאַרין, ד"ר אַדאָלף זילבערשטיין.

2. פון צווישען די סענאַטאָרען: ה"ה ד"ר מאַרקוס בראָידא, הרב יצחק רובינשטיין, אַדאָלף טרוסקער, אשר ישראל מענדעלסאָהן, ד"ר מיכאל רינגעל.

דער פּערזענליכער צוזאַמענשטעל פון „קאָלאָ" איז פאָלגענדער:

1. צום קלוב פון סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט געהערען:

דעפּוטאַטען:

פּאַרטיי-אָנגעהעריגקייט: ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין פוילען:

גרינבוים יצחק, האַרטגלאַס מאַקסימיליאַן אַפּאָ-

(ענדע—זעה 7-טע זייט)

דריי געזעצן—דריי גזירות...
נייע געזעצן געגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין רומעניע.

(קאָרעספּאָנדענץ פון טשערנאָוויץ).

דער קאַמף, וואָס שפּילט זיך איצט אָפּ אין רומעניען צווישען דער ליבעראַלער פּאַרטיי, די היינטיגע רעגירונגס-מאַכער, און דער אָפּאָזיציע, איז אַ פערביטערטער.

די אָפּאָזיציע, וואָס בראש פון איהר שטעהט די נאַציאָנאַלע פּויערים - פּאַרטיי, פּאָדערט פון דער רעגירונג, זי זאָל וואָס גיכער אָפּטרעטען פון דער מאַכט, וואָרום אויב זי וועט דאָס נישט וועלען טון בטוב, קען עס דאַן ווערען צו שפּעט.

צו אָט די פּאָדערונגען און טביעות פון דער אָפּאָזיציע, בעציהט זיך די רעגירונג מיט אַ ביטול-שמייכעלע און לאַכט זיך אינגאַנצען אויס פון אַלע דראָהונגען. אדרבא, די ליבעראַלע רעגירונגס - לייט טענה'ן, אַז דוקא איך איצטיגען מאָמענט מוזען זיי בלייבען ביי דער מאַכט. וואָרום דאָס לאַנד און די געזעצגעבונג, ווערט זיך אָהן זיי נישט קענען בעגעהן, מחמת נאָר זיי זענען בערופען אַרויסצופיהרען דאָס לאַנד פון אַלע איהרע אויסערליכע און אינערליכע קריזיסען.

און בעת דער גראַנגעל צווישען דער רעגירונג און דער אָפּאָזיציע פערשטאַרקט זיך אַלץ פון טאָג צו טאָג, זיצען דערווייל די ליבעראַלע מיניסטאָרען און פאַבריצירען נייע געזעצען, וועלכע זענען געווענדעט געגען די נאַציאָנאַלמיעוטים, און קודם-כל געגען דער יודישער מינדערהייט.

איינער פון די דאָזיגע געזעצען, איז דער נייער מיטעלשול-געזעץ.

דער בילדונגס-מיניסטער ד"ר אַנגעלעסקו, איז שוין פון לאַנג בעקאַנט אַלס נישט קיין איבריג גרויסער פריינד פון די מינאָריטעטען, בעזונדערס פון די יודען ער בעמיהט זיך דאָס, זינט אַ שטיק צייט, צו שאַפען רעפאָרמען אויף דעם געביט פון בילדונגס-וועזען. פערשטעהט זיך, אַז די דאָזיגע „רעפאָרמען" זענען שטענדיג דערויף בערעכענט, צו בעגרעניצען די רעכט פון די שולען, וואָס עקזיסטירען נאָך ביי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

דער בילדונגס-מיניסטער, דר. אַנגעלעסקו, האָט שוין פאַרגעלייגט דעם מיניסטאָרען-ראַט זיין נייעם געזעץ - פּראָיעקט פאַר מיטעל-שול-בילדונג. דער דאָזיגער געזעץ איז פּונקט אַזוי קונציג צוזאַמענגעשטעלט, ווי בשעתו דער בירגערשאַפטס-געזעץ, וועלכער בעשטימט אויף איין אָרט, אַרטיקעל פינף אַז אַלע בירגער, אָהן שום אונטערשיד פון רעליגיע און גלויבען, זענען גלייך לגבי דעם געזעץ. און אויף אַ צווייטען אָרט, אַרטיקעל 133, רעדט דער געזעץ-פלוצים, ווי אַזוי עס דאַרפען רעגולירט ווערען די בירגערשאַפט פון די יודען, וואָס וואוינען אויף דער טעריטאָריע פון אַמאָליגער רומעניען...

אין דעם נייעם שול-געזעץ, געפינט מען פּונקט אַזעלכע סתירות'דיגע אַרטיקלען, ווי אין דעם בירגערשאַפטס-געזעץ.

אַזוי למשל, רעדט זיך אויך אין די ערשטע אַרטיקלען פון דעם נייעם שול-געזעץ פון אַ נישט-בעגרעניצטער קולטורעלער ענטוויקלונג, פון אַלע זיהן פון דער רומענישער מלוכה, אָהן אַ יערען אונטערשיד פון רעליגיע און גלויבען. אָבער שוין מיט עטליכע פּונקטען ווייטער, אין די אַרטיקלען 7 ביז 9, ווערט אויסדריקליך בעשטימט, אַז דאָס עפענען פון פּריוואַטע גימנאַזיעס, אָדער ליצעאומס, ווערט געמאַכט אָפּהענגיג פון אַ ספּעציעלער בעווילונג מצד דעם פּאַרלאַמענט... ד"ה אַז אויך צו עפענען אַ יודישע רייטשע אָדער רוסישע גימנאַזיע, וואָס ווערט דאָך אויסגעהאַלטען פון פּריוואַטע געלד-מיטלען, איז נויטיג אַ געזעצליכע הסכמה פון דעם פּאַרלאַמענט...

אין דעם נייעם שול - געזעץ פּראָיעקטירט זיך אויך צו פערשאַפען די בעשטימונגען פון דעם אַזוי גערופענעם באַקאַלוירעאַט - עקזאַמען (מאַטורע - עקזאַמען). לויט די נייע בעשטימונגען, וועלען די שילער זיך מוזען שטעלען צו צוויי באַקאַלוירעאַט-עקזאַמענס, צו איינעם נאָכ'ן פערענדיגען פון דער נימנאַזיע און צו אַ צווייטען עקזאַמען, ביים אָנקומען אויף דעם אוניווערסיטעט.

עס איז קלאָר, אַז די דערמאָנטע בעשטימונגען ליגט פערבעהאַלטען אַ נישט-לעגאַלער נומערוס-קלאוזוס, וועלכער וועט ביי דעם היינטיגען קוויסטישען גייסט, וואָס הערשט אַרום אונזער בילדונגס-וועזען, קומען נאָך בולטער צום אויסדרוק ווי ביז אַצינד.

וואָס איז שייך דעם פּראָגראַם פון די לימודים האָט דער בילדונגס-מיניסטער גאַנץ גענוי אויסגעאַרבייט אַלע לימודים און ספּעציעלע רומענישע געגענשטאַנדען, וואָס זענען אָבליגאַטאָריש פאַר דער אַלגעמיינער שולע, ער האָט אָבער „פערגעסען" אָן די געגענשטאַנדען, וואָס זענען נויטיג פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דער געזעץ בעשטימט אפילו, אַז אין יענע שולען, וואו די מינדערהייטען זענען אין אַ מאַיאָריטעט, מעג מען אויך עפענען פּאַראַלעל קלאַסען מיט דער אונטעריכטס-שפּראַך פון דער בעטרעפענדער מינדערהייט, אָבער שוין מיט עטליכע פּונקטען ווייטער, רעדט דער געזעץ וועגען די עקזאַמענס אין די דערמאָנטע שולען מיט פּאַראַלעל-קלאַסען און בעשטימט אויסדריקליך, אַז ביי דעם באַקאַלוירעאַט-עקזאַמען, טאָרען עקזאַמענאַטאָרען נישט פּרואוון מעהר פון צוויי געגענשטאַנדען אין דער שפּראַך פון דער בעטרעפענדער מינדערהייט...

חוץ דעם שטעלט דער געזעץ אַרויס די פּאָדערונג צו די שולען פון די מינדערהייטען, אַז זיי טאָרען נישט אויפנעמען קיין שילער, וואָס בעלאַנגען צו אַנ'אַנדער מינדערהייט, ווי צו רעד, פאַר וועמען די שולען זענען בעשטימט. אויך בנוגע דער צאָל פון שילער, מאַכט דער געזעץ אַנ'אונטערשיד צווישען די שולען פון דער מעהרהייט און צווישען די שולען פון די מינדערהייטען, אַזוי למשל בעשטימט דער געזעץ אויסדריקליך, אַז מען קען עפענען אַ גימנאַזיע פאַר מינדערהייטען נאָר דאַן, ווען פאַר אַ יערער

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקה. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון; 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און הארץ-קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 4—7. אין דערהיים פון 8—5 נאָכמ.

לאדז
22 אפריל 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
22 אפריל 1928

22 זונטאג ב אייר תרפ"ח	אפריל זון-אויפגאנג 8 ־ 5 זון-אונטערגאנג 5.45 רעגן פון

ענגלענדער געקויפט סחורות אין לאדז

(—) פרייטאג און שבת האבען אין לאדז געווילט ברידער וואריאעז, די אינהאבער פון דער ענגלישער פירמע בריטיאנא ראמאנא מיט'ן הויפט־זיץ אין לאנדאן און א פיליע אין גאלאץ.

זיי האבען איינגעקויפט איניגע גרעסערע טראנספארטען ווינטער־סחורות ביי די גרעסטע לאדזער אינדוסטריעלער און האבען פאר אלץ געצאהלט מזומן. דער אומשטאנד, וואס אזא גרויסע און וויכטיגע פירמע האט זיך פעראינטערעסירט מיט די לאדזער טעקסטיל־אויסארבייטונגען און דערביי געצאהלט פאר אלץ מזומן, האט אין די לאדזער גרויס־סוחרישע און אינדוסטריעלע קרייזען געמאכט א גוטען איינדרוק.

די בעקערס זענען נאך נישט צופרידען

פרייטאג איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון מאגיסטראט כדי צו ליקווידירען דעם סכסוך מיט די בעקער וועגען די ברויט־פרייזען.

פרעזידענט זשעמענצקי האט ערקלערט, אז די בעקער זענען געבליבען אומצופרידען מיט די לעצטע פרייזען און אז אויף דער זיצונג פון דער קאמיסיע פעסטצושטעלען די פרייזען זענען די בעקער נישט געקומען צו קיין הסכם מיט די קאנסומענטען־פערטרעטער. דער אונטערשיד אין די פרייזען, וואס די צדדים פראפאנירען, איז — 10 פראצ. דער מאגיסטראט האט אנגענומען די שטעלונג פון די קאנסומענטען און בעשטימט א נייעם פרייז, א קילא ברויט — 65 פראצ. — 75 גר.; 70 פראצ. און האלבען גר.; א קילא קארן־מעהל — 72 82 גר. אין הורט און 90 גר. אין רעטאיל; ווייצען־מעהל — 92 גר. אין הורט און 1.02 זל. אין רעטאיל. ראזאווענע ברויט — 60 גר. א קילא; זעמעל — 1.30 גר.

די בעקער זענען פונ'ם נייעם צענגניק געבליבען אונצופרידען.

א נייער פאהר־פלאן־טאבעלע.

דאס באהן־מיניסטעריום האט איצט ארויסגעלאזט א נייעם פאהר־פלאן טאבעלע אין וועלכער אלע פאסאזשירען זאלען זיך לייכט קענען אריענטירען. דאס גאנצע לאנד איז איינגעטיילט געווארען אין 5 קרייזען און יעדער טאבעלע וועלען אנגעצייכענט ווערען די הויפט־קאמוניקאציע־ליניעס.

פאבאר פון יאהרגאנג 1907 *)

און צוגאב פאבאר פון די יאהרען 1905 און 1906.

צו דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2 (אנראדאווא 32).

דעם 22 יוני דארפען זיך מעלדען די געבוירענע אין 1906 י. וואס האבען בעקומען אדראטשעניעס און וואוינען אין 13 פאליציי קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען נעמען הויבען זיך אן אויף J, K, L, M, N, O, P, R, S, T, U, W, Z, Ż.

דעם 23-טען יוני — פון 14 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליען נעמען פון A ביז J.

דעם 25-טען יוני — פון 14 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון K ביז Z.

יאהרגאנג 1905

דעם 26 יוני דארפען זיך מעלדען אלע געבוירענע אין י. 1905, וואס האבען בעקומען אדראטשעניעס אויפ'ן סמך פון 35b§ פון מיליטער געזעץ און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6 און 7 פאליציי קאמיסאריאטען.

דעם 27 יוני — אלע פונ'ם יאהרגאנג 1905 מיט אדראטשעניעס, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10, 12, 13, און 14, פאליציי-קאמיסאריאטען.

יאהרגאנג 1907

דעם 28 יוני אלע פון יאהרגאנג 1907 וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 10, 12 און 14 פאליציי קאמיסאריאטען, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סבות נישט געקענט צושטעלען אין די בעשטימטע פאר זיי טערמינען.

יאהרגאנג 1905 און 1906

דעם 30 יוני דארפען זיך צושטעלען די פון יאהרגאנג 1905 און 1905, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי קאמיסאריאטען, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע טעמים נישט געקענט צושטעלען אין די פאר זיי בעשטימטע טערמין.

צו דער פאבאר־קאמיסיע נומער 3 (זאקאנטנא 82)

דארפען זיך צושטעלען די

געבוירענע אין 1906 י.,

וועלכע האבען בעקומען אדראטשעניעס לויט'ן ארטיקעל 35b (צייטווייליג נישט פעהיג צו מיליטער־דינסט).

דעם 2. מאי די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון A ביז Z.

דעם 4-טען מאי — 3-טער קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף A, B, C, D, E, F, G.

דעם 5-טען מאי — 3-טער קאמיסאריאט — H, Ch, I, J, K, L, Ł.

דעם 7-טען מאי — N, O, P, R, S, Sw.

דעם 8-טען מאי — Su, T, U, W, Z, Ż.

דעם 9 טען מאי — 5-טער קאמיסאריאט — A, B, C, D, E, F, G.

דעם 10-טען מאי — H, Ch, I, J, K, L, Ł, M, N, O, P.

דעם 11-טען מאי — R, S, T, U, W, Z, Ż.

דעם 12-טען מאי — 8-טער קאמיסאריאט — פון A ביז R.

דעם 14-טען מאי — 8-טער קאמיסאריאט — פון S ביז Z און 9-טער קאמיסאריאט — A, B, C, D, E, F, G.

דעם 15-טען מאי פון H ביז Z.

דעם 16-טען מאי — 11-טער קאמיסאריאט — פון A ביז M.

דעם 18-טען מאי — פון N ביז Z.

דעם 19-מאי דארפען זיך צושטעלען די פון

יאהרגאנג 1905,

וואס האבען בעקומען אדראטשעניעס לויט'ן ארטיקעל 35b, וועלכע וואוינען אין 2, 5, און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען — אלע בוכשטאבען.

דעם 21-טען מאי — 3, 8 און 9 פאליציי-קאמיסאריאטען — אלע בוכשטאבען.

דעם 22-טען מאי אלע יאהרגענג

פון 1883 ביז 1904,

וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח 9 פון 2, 3, 5, 8, און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען, וואס זענען נאך ביז איצט נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר־קאמיסיע און האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט.

דעם 23-סטען מאי פון

יאהרגאנג 1907

וואס וואוינען אין 9-טען פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף A, B, C, D, E און F.

דעם 24-סטען מאי — G, H, Ch, I, J, K.

דעם 25-סטען מאי — L, Ł, M, N, O, P.

דעם 26-סטען מאי — R, S, T, U.

דעם 29 סטען מאי — W, Z, Ż.

דעם 30 סטען מאי — 11-טען פאליציי-קאמיסאריאט A, B, C, D, E און F.

דעם 31-סטען מאי — G, H, Ch, I, J, K ביז Ko.

דעם 1-טען יוני — Ko, L, Ł, M ביז Mar.

דעם 2-טען יוני Mar, N, O, P, R ביז Reg

דעם 4-טען יוני — Reg, S, T, U

דעם 5-טען יוני W, Z, Ż.

דעם 6. יוני

פרייוויליגע פון יאהרגאנג 1908, 1909 און 1910,

וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11. פאליציי-קאמיסאריאט.

דעם 8. יוני —

יאהרגאנג 1905 און 1906

פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סבות נישט געקענט צושטעלען אין די פאר זיי בעשטימטע טערמינען.

דעם 9 יוני —

יאהרגאנג 1907,

וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאט, וואס האבען זיך צוליב וויכטיגע סבות נישט געקענט צושטעלען אין די פאר זיי בעשטימטע טערמינען.

דעם 11 יוני יאהרגאנג 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 6 פאליציי-קאמיסאריאט אויף אלע בוכשטאבען:

דעם 12-טען יוני — 7-טער פאליציי - קאמיסאריאט — A, B, C ביז Czy.

דעם 13-טען יוני — Czy, D, E, F, G ביז Gle.

דעם 14-טען יוני — Gle, H, Ch.

דעם 15-טען יוני — I, J, K ביז Koł.

דעם 16-טען יוני — פון Koł, L ביז Lib.

דעם 18-טען יוני — Lib, Ł, M, N ביז Neu.

דעם 19-טען יוני — Neu, O, P, R ביז Ret

דעם 20-טען יוני — Ret, S ביז Szcz.

דעם 21-טען יוני — Szcz, T, U, W ביז Wen.

דעם 22-טען יוני — Wen, Z, Ż.

דעם 23 יוני — פון 12-טען פאליציי קאמיסאריאט —A, B, C, D, E, F, G, H, Ch, I, J, K, L, Ł, M, N, O, P, ביז Peł.

דעם 25 יוני K, L, Ł, M, N, O, P, ביז Peł.

דעם 26 יוני — Peł R, S, T, U, W, Z, Ż.

דעם 27 יוני

פרייוויליגע פון 1908 1909 1910

וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4 6, 7, 10, 12 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט.

דעם 28 יוני די יאהרגענג

פון 1883 ביז 1904

וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט, וואס זענען ביז איצט נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע און נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט.

דעם 30 יוני

יאהרגאנג 1907

וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 6, 7 און 12 פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סבות נישט געשטעלט אין די פאר זיי בעשטימטע טערמינען.

קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען צוצושטעלען זיך צו די פאבארקאמיסיעס וועלען נישט ארויסגעשיקט ווערען.

*) זעה „נייער פאלקסבלאט 81.

נאך 13 יאהר איז אלאדזער געקומען צו קבר ישראל אין וואלקאוויסק.

דרייצען יאהר איז ער געלעגען אויף א קריסטליכען בית-עולם.—איצט איז ער געקומען צו קבר ישראל.—האט נישט קיין קרוב און קיין גואל.

„וואלקאווישקער לעבען" גיט איבער: אין יאהר 1915, בעת דער דייטשער אקופאציע, האט אין וואלקאווייסק געארבייט אויפ'ן שאסע א לאדזער יונגערמאן פון עטליכע און צוואנציג יאהר יעקב פרידמאן.

אפארבייטענדיג א געוויסע צייט, איז פרידמאן קראנק געווארען אויף טיפוס און איז אין דייטשען קריגס־לאזארעט געשטארבען.

צוליב דעם אנשטעקענדיגען כאראקטער פון דער קראנקהייט, האבען די דייטשען דאמאלס נישט דערלויבט דער חברה־קדישה זיך מתעסק זיין ארום מת, זיי האבען איהם בעהאלטען אויפ'ן מיליטערישען בית־עולם קעגענאיבער דו קאשארען אויף זיין קבר אוועקגעשטעלט א צלם מיט'ן אויפשריפט: „היער רוהט אין גאט דער ציוויל־ארבייטער יאקוב פרידמאן". די השתדלות פון דאמאלסדיגען רב הרב בארוכאוו, וועגען ערלויבען אויסגראבען דעם מת פון קבר און איבערטראגען איהם אויפ'ן יודישען בית־עולם האט נישט געהאט קיין ערפאלג און אזוי איז דער ענין פערגעסען געווארען.

ערשט מיט 2 יאהר צוריק איז ער זוירער דערוועקט געווארען און מען האט אויפמערקזאם געמאכט דעם ראבינאט אויף דעם ראזיגען ענין.

פון דאמאלס אן האט דער וואלקאווישקער רב ר' יצחק קאסאווסקי כסדר אינטערווענירט אין די געהעריגע אינסטאנצען. ער האט זיך אויך געווענדעט נאך אינפארמאציעס וועגען פרידמאנ'ס קרובים צום לאדזער ראבינאט, נאר ליידער אהן ערפאלג. ענדליך איז דעם פאריגען שבת געקומען צום רב א ספעציעלער שליח פון דער ביאליסטאקער וואיעוואודזטווע, וועלכער האט געבראכט מיט זיך א ערלויבניש איבערצוטראגען פרידמאנען אויפ'ן יודישען בית־עולם.

זונטאג פארטאג האבען אויפ'ן אויבענדערמאנטען בית־עולם זיך פערזאמעלט די חברה־קדישה בראש מיט'ן רב און די איניציאטארען, די ה"ה בערל ווינעצקי און פאנטער, און ביי דער אנוועזענהייט פון פארשטעהער פון דער מיליטערישער און פאליצייאישער מאכט איז פארגעקומען די עקסהומאציע. אין קבר האט מען מעהר נישט געפונען, ווי א סקעלעט און א האלב צופוילטען שינעל, אין וועלכען די דייטשען האבען איהם פאר דער קבורה איינגעוויקעלט. באלד נאכדעם האט מען פרידמאנס ביינער איבערגעטראגען אויפ'ן יודישען בית־עולם, וואו מ'האט פאר זיי געגעבען א בכבוד־דיגען ארט.

„ארט"

זאכאדניא 43.

ארטיסטישער רעווי און קאמער-טעאטער

אונטער דער לייטונג מ. בראדערזאן

נור ביז דינסטאג!

היינט זונטאג – 2 פארשטעלונגען: אנהויב 8 און 10.15 אווענד.

שנים עשר מי יודע?

1. פראלאג	7. סאלעם אלייקום
2. סקעטש	8. האנדעל
3. קאנטאניסטען	9. נאך דער חופה
4. לופט-פליהער	10. חסידישער טאנץ
5. זייגערל	11. מאביליזאציע
6. מלוה מלכה	12. בעקערלעך.

מאנטאג – צום לעצטען מאל 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30

דינסטאג, דעם 24-טען – גרויסע 250 יובילעי־פארשטעלונג

פרטים אין די ווייטערדיגע אנאנסען און אפישען.

די קאסע איז אפען טעגליך פון 6 אוו., שבת–פון האלב 2 א זייגער.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

נאסטראלען פון די בעליבטע ארטיסטען חנה לערנער און דוד זיידערמאן

היינט, זונטאג, דעם 22-טען, 9 אין אווענד צו ביליגע פרייזען

סיידי, וואו קריכסטו

אפערעטע אין 3 אקטען פון סיגאל, מוזיק פון רומשינסקי. הויפט-ראלען: „סיידי"–ח. לערנער; „ריטשמאנד"–דוד זיידערמאן.

מאנטאג, ד. 23 טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעל. פון 1 ביז 2.50

די יודישע שיקסע

אפערעטע אין 3 אקטען פון שאר, מוזיק פון ש. סעקונדע. הויפט-ראלען: „פאליאשקע"–חנה לערנער; „בערעל"–ד. זיידערמאן.

ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, זעווקינא, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייליך. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן. טענץ איינשטודירט פון טאנץ-מייסטער ב. לייבאוויטש. רעזשי: א. בעזמאן. ביהנע-לייטער: מאכאראווסקי. בילעטען אין פילהארמ.-קאסע.

J.LUKASCHIK, Fabryka Mydła

TARNOWSKIE GÓRY

Rok założenia 1845. Rok założenia 1845.

MŁOTEK i PERLIK

עמפּפעהלט איהרע בעקאַנטע און ערשטקלאַסיגע אויסאַרבייטונגען פון הויז־קערן־זייפען פון וועלכע די מיט די געזעצליך־געשיצטע ספּעציאַל־מאַרקע ווייזען זיך אַרויס גאַנץ בעזונדערס אַלס אַ הויכווערטיג קוואַליטעטס־פּראָדוקט. ווי אויך די פּילירטע טואַלעט־זייפען אין היגיענישער געשמאַקפולער פּערפּאַקונג, אין העכסטער קוואַליטעט „POLONIA“ זאָווי דער הויך־פּראָצענטיגער זייפען־פּולווער מיט דער מאַרקע

א פּראָבע מיט מיינע אויסאַרבייטונגען זיכערט אייערע שטענדיגע קונדשאַפט

גענעראַל־פערטרעטונג פאַר לאָדז:

Arnold Karpf i Ignacy Kuczyński Łódź, Piotrkowska 121, tel. 47-77

אַ פערברעכערישע מוטער.

די איינוואוינער פון הויז זאַכאָדניאַ 54 זענען נעכטען אויפגערודערט געוואָרען דורך פאָלגענדען שוידערליכען פאַקט.

די אַרבייטסלאָזע 18 יעהריגע עווא יענדושעשטשאַק האָט געבוירען אַ קינד. שפּעט ביינאַכט האָט די יונגע מוטער איינגעוויקעלט דאָס קינד אין אַ ליילעך אַרויסגעגאַנגען אין דרויסען און עס אַריינגעוואָרפען אין קלאָזעט.

דאָס פערברעכען האָט אָבער בעמערקט איינער פון די לאָקאַטאָרען, וועלכער האָט באַלד אַלאַרמירט די פּאָליציי. מען האָט נאָך בעוויזען דאָס קינד אַרויסצוציהען פון קלאָזעט נאָך אַ לעבעדיגס.

די פערברעכערישע מוטער האָט מען דערווייל איינגעאָרדענט אין דער וועכנערין־קליניק אויף נאַרוטאָוויטש גאַס און ביי איהר אַוועקגעשטעלט אַ פּאָליציאַנט, נאָכדעם ווי זי וועט געזונד ווערען וועט זי איבערגעפיהרט ווערען אין טורמע.

רידזעווסקי גרייט זיך צו זיין אַפּעלאַציע־פּראָצעס

ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער פערטיידיגער פון רידזעווסקי (דער צווייטער בעשולדיגטער אין מאָרד פון גען. פּרעזידענט ציגאַרסקי) אַדוואָקאַט האָפּמאָקל, געמאַכט איינִיגע פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמעס פון דער קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע. די פאָטאָגראַפיעס וועט דער אַדוואָקאַט צושטעלען צו די ראָקומענטען אין העכסטען אַפּעלאַציע־געריכט: זיי דאַרפען בעווייזען, אַז דאָס אָרט, וואו רידזעווסקי האָט, אין טאָג פון מאָרד, געאַרבייט, איז אַזוי ווייט פון דעם פּלאַץ וואו מען האָט געפונען דעם טויטען, אַז ער האָט נישט געקענט זיין פון רידזעווסקי ביי דער אַרבייט.

מען רעכענט, אַז אין אַפּעלאַציע־געריכט וועלען נאָך ענטדעקט ווערען איינִיגע פּרטים פון דעם פּראָצעס, וואָס וועלען האָבען פאַר׳ן בעשולדיגטען אַ וויכטיגע בעדייטונג און וועלען געבען דעם פּראָצעס גאָר אַ נייע ווענדונג.

הינער האָבען פעראַטען די גנבים.

עהרנעכטען ביינאַכט האָבען זיך אויפ׳ן שטח פון פּאָזנאַנסקי׳ס פאַבריק אויף אָגראָדאָווא גאַס אַהיינגעגנב׳עט צוויי גנבים: פראַנציעשק דורעק (זשאַביאַ 10) און מיעטשיסלאַוו טשיעסלינסקי. זיי האָבען אָפּגעריסען די שלעסלעך און אַרויסגעגנב׳עט 10 הינער פון אַ קאַמער, די הינער האָבען די גנבים אַריינגעלעגט אין זעק און גענומען אַנטלויפען דורכ׳ן פאַבריקס־קאַנאַל, וועלכער פיהרט אויף דער גאַס.

די הינער אין די זעק האָבען אָבער נישט געוואָלט שווייגען און ווען די גנבים האָבען זיך געפונען אויף אַ העלפט וועג, האָבען די הינער אָנגעהויבען צו קוואָקען, דאָס האָט צוגעצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון די צוויי פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען געשטאַנען דערנעבען אויפ׳ן פּאָסטערונעק; זיי האָבען צוגעוואַרט און געכאַפּט די צוויי גנבים ביים אַרויסגאַנג פון קאַנאַל און אָפּגעפיהרט מיט די הינער אין קאָמיסאַריאַט.

פּלוצים געשטאָרבען.

אין הויף, אויף ווסכאָדניאַ 55, איז פּלוצים געשטאָרבען פון אַ האַרץ־שלאַג דער 23־יעהריגער טישלער־אַרבייטער יוסף קויפמאַן.

דער דאָזיגער יונגער אַרבייטער איז געווען אַ פערוואַלטונגס מיטגליד פון האָלץ־אַרבייטער־פעראיין און אויך אָנגעהערט צו דער בונדישער אָרגאַניזאַציע. דער טויט האָט איהם געטראָפען אומגעריכט, ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען פון זיין אַרבייטס־ווערקשטעל.

דער בונדישער קאָמיטעט רופט צו בעטייליגען זיך אין דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט פאַרמיטאָג.

אַ גנבה אין אַ פערזיגעלטער וואוינונג, וואו עס איז פאָרגעקומען אַ מאָרד.

בשעתו האָט עס אויפגערודערט לאָדז דער מאָרד (אויף זשגאָווסקאַ 46) פון אַמיליע ציששעק, וועלכע איז דער׳הרג׳עט געוואָרען דורך אַן׳אונטערגעקויפטען, דורך איהר מאַן, מערדער.

נעכטען האָט די פּאָליציי בעקומען אַ ידיעה, אַז אומבעקאַנטע פערברעכער האָבען אָבגעריסען די שלעסער און די זיגלען און אַדורכגעפיהרט אַ גרויסע גנבה אין דער וואוינונג.

די פּאָליציי פיהרט אַן׳אויספאָרשונג.

פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז דער ציוניסטישער קאָמיטעט צוגעטרעטען צו פערשטאַרקען די ציוניסטישע טעטיגקייט אין די פּעריפעריעס פון שטאָט.

צוזאַמען דערמיט קומט פאָר היינט נאָכמיטאָג אין לאָקאַל פון „בני־ציון“ (רושגאָווסקאַ 7) אַ גרויסע פערזאַמלונג מיט דער בעטייליגונג פון די ה״ה: רעד. י. אונגער ג. וועגמייסטער און מ. גריוווער, וועלכע וועלען רעפערירען וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ־ישראל.

ביי „פּועלי אמוני ישראל“

אין לאָקאַל פון פּא״י ווסכאָדניאַ 66 איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס ביי פּא״י אין פּוילען. עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אַ גאַנצע רייה פראַגען און אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג, פון וועלכער עס האָט זיך קאָנסטיטואירט פאָלגענדער עקזעקוטיוו: פאָרזיצער — נוסבוים, וויצע־פאָרזיצענדער — זילבערבערג און אַלטמאַן, סעקרעטאַר — בומגאָלד, קאַסירער ראַבינאָוויטש.

אַ גרויס פערוויילונגס־הויז.

אויף פּיעטרקאָווער 77. פּראָיעקטירט זיך אויפצובויען אַ גרויס פערוויילונגס־הויז מיט אַ קאָלאָסאַלען קאָנצערט־זאַל, קאַבאַרעט, ווייןקעלער אין אַמעריקאַנישען סטיל.

די אונטערנעהמונג פינאַנסירט אַ איטאַליענישער קאָנסאָרציום.

היינט אַ פייערליכע פאָרשטעלונג פון פּלאַסטיק און ריטמיק.

היינט זונטאָג קומט פאָר אַ פייערליכער אַקט פון דער שולע פון פּלאַסטיק און ריטמיק פון פּרל. פּאַשקיבנאַ. דער אַקט וועלכער קומט פאָר אין שטעטישען טעאַטער האַלב 12 פאַרמיטאָג, האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין דער לאָדזער יונגער קינסטלערישער וועלט.

ספּאָרט.

היינט „ל. ק. ס.“ — „I. פּ. ק.“ (קאַטאָוויץ).

היינט 4 אַזייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אויף „ל.ק.ס.“־פּלאַץ דער מייסטערשאַפטס־מעטש פון דער „עקסטראַ־ליגע“ צווישען „ל. ק. ס“ און דעם קאַטאָוויצער ערשטען פוסבאָל־קלוב.

פערד־קאָנטראָלעס.

פערד־בעזיצער, וועלכע וואוינען אין צווייטען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און וואָס זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן אויף R, S, T, U, W, Z, Ż, דאַרפען מאָרגען, 8 אַ זייגער אינדערפריה זיך צושטעלען מיט די פערד, וואָס זענען געבוירען געוואָרען אין 1924, און פריהער אויפ׳ן פּלאַץ ביי נאַרוטאָוויטש רוג טראַמוואַיאָווע.

איבערמאָרגען, דינסטאָג ד. 24 דאַרפען זיך מיט די פערד צושטעלען אויפ׳ן זעלבען אָרט די איינוואוינער פון 3־טען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליע־נעמען אויף A, B.

אַ גרויסע הלואה פאַר דער קראַנקען־קאַסע.

אויף דער לעצטער זיצונג פון קראַנקען־קאַסע איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעפולמעכטיגען דעם פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג ה׳ קאַלושינסקי און דעם דירעקטאָר סאַמבאָרסקי, צו אונטערהאַנדלען וועגען אַ הלואה פון 3 מיליאָן זלאָטעס אויף 2 גרויסע „לעטשניצעס“ אויף לאַגעוונִיצקאַ, זשימנאַ גאַס אין באַלוט.

פון מאַגיסטראַט.

(מ) פון מאָרגען אָן וועט די מיליטערישע פּאָליצייאישע אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט אַריבערגעטראָגען ווערען פון פריהייטס פּלאַץ 14 אויף פּיעטרקאָווער 212.

צאָהל פון אַרבייטסלאָזע אין לאָדז.

(—) די פאָרינע וואָך זענען אין לאָדז געווען פערעגיסטרירט 19036 אַרבייטסלאָזע, שטיצע האָבען גענומען 11,911 פון דעם 7258 פון אַרבייטס־לאָזען־פאָנד. און 4733 פון מלוכה־פאָנדען, גייסטיגע אַרבייטסלאָזע האָבען גענומען אונטערשטיצונגען 1275, פון דעם דרינגענדע אונטערשטיצונגען — 1125.

אין פערלויף פון דער וואָך האָבען פערלוירען זייער אַרבייט 315 אַרבייטער, בעקומען אַרבייט האָבען 971 אַרויסגעשיקט אויף אַרבייט זענען געוואָרען 162. אין אַמט זענען פערהאַן 65 פרייע פּלעצער.

פּאָליציאַנט קאַפּאַניע גוסס׳ט.

עס פערערגערט זיך דער געזונד־צושטאַנד פון פּאָליציאַנט יאַן קאָפּאַניע, וועלכער איז שווער־פערוואונדעט געוואָרען דורך די באַנדיטען אויף בזשעזשינער גאַס. די לינקע זייט איז ביי איהם אינגאַנצען פּאַראַליזירט געוואָרען. די דאָקטוירים האַלטען, אַז ער געפינט זיך אין אַ גוסס׳דיגען צושטאַנד.

פערזאַמלונג פון הויז־בעזיצער־פעראיין.

ראָנערשטאָג איז אין איינעם לאָקאַל פאָרגעקומען די אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג פון צענטראַלען הויזבעזיצער־פעראיין. נאָכדעם, ווי דער פאָרזיצער פון פעראיין ה׳ בערנאַרסקי האָט געעפענט די פערזאַמלונג, איז געוועהלט געוואָרען אַ פּרעזידיום, ס׳איז בעשטאַנען פון די פערשטאָרבענע מיטגלידער י. יאַקובאָוויטש און ב. ניינגעבויער. און דער סעקרעטאַר פון פעראיין ה׳ פּריזע.

דער טעטיגקייט־בעריכט איז בעשטעטיגט געוואָרען און ס׳איז אָנגענומען געוואָרען דער בודזשעט אויפ׳ן י. 1928. די דירעקטאָרען פון דער קרעדיט־געזעלשאַפט די ה״ה: לעוויצקי און אינוש. ליבאַטינסקי האָבען געהאַלטען אינפאָרמאַציע־רעפעראַטען און נאָכדעם איז געוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג פון פאָלגענדע פערזאָנען: מ. דאַבראַניצקי, ע. גינטער, מ. העלמאַן, א. קאָהן, אינוש. לובאַטינאָוויטש, א. ניימאַן, מ. ראָזענבלאַט, מ. שענגייץ, מ. ווערדינגער, קאַנדידאַטען — ר. גינזבערג, י. פּיטלאָוויטש, א. קאַפּלאַן, י. י. לעווענטאַל; אין דער רעוויזיר־קאָמיסיע: ט. מאַלענגראָף, א. ב. פּרוסאַק, ל. סאַלאַמאַנטשיק, א. י. סאַלאַמאָנאָוויטש, י. זאָושעווסקי.

צום סוף האָט ה׳ מ. העלמאַן רעפערירט די פראַגע וועגען שאַפען אַ קאָאָפּעראַטיווע באַנק פאַר די הויזבעזיצער. 170 מיטגלידער האָבען זיך שוין פערשריבען און איינגעצאָהלט זייערע פאַיען. נאָכדעם ווי אַ רייה רעדנער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר׳ן פאָרגעשלאָגענעם פּראָיעקט און ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען די קאָאָפּעראַטיווע באַנק אין דער קורצסטער צייט.

יודישע מיטגלידער שיצט אייער רעכט אין לאָדזער קרעדיט־פעראיין.

(אַ בריף אין רעדאַקציע).

פאַר דעם הויז־בעזיצער שטאַנד אין לאָדז איז דאָס יאָהר 1927 געווען די התחלה פון ווידער אויפלעבונג פאַר לאַנג־טערמיניגען קרעדיט דורך דעם לאָדזער קרעדיט־פעראיין.

דאָס בעוויזט בולט, אַז פאַר דער עקזיסטענץ פון לאָדזער הויז־בעזיצער־שטאַנד איז דער לאָדזער קרעדיט־פעראיין דער וויכטיגסטער לעבענס־נערוו — שוין דערפאַר, ווייל אָהן אַ לאַנגטערמינינער הלואה וועט קיין הויז־בעזיצער פריהער אָדער שפּעטער נישט זיין אימשטאַנד אָפּצוצאָהלען אַלע אַנדערע היפּאָטעקאַרישע חובות, אויף וועלכע דאָס מאָראַטאָריום ענדיגט זיך מיט דעם יאָהר 1928.

עס איז פון גרויסער וויכטיגקייט, אַז איהר זאָלט צו דער יעהרליכער גענעראַל־פערזאַמלונג, וועלכע קומט פאָר אין קרעדיט־פעראיין מיטוואָך דעם 25. אַפּריל 1928, 4 נאָכמיטאָג זיך בעזאָרגען מיט דער איינטריטס־קאַרטע, בכדי זיך צו בעטייליגען אין דער אָפּשטימונג צו די ראָזיגע פראַגען.

די גענעראַל־פערזאַמלונג וועט זיך אויך דאַרפען אַרויסזאָגען דורך אָפּשטימען:

1) אויב עס זאָלען ביים ערטיילען פון נייע הלואות, צו דער אָפּשאַצונג, צוגעלאָזט ווערען פערטרעטער מצד דעם הויז־בעזיצער אויסער דעם קרעדיט־פעראיין;

2) דאָס פערלייכטערען ביים איינצאָהלען די ערשטע ראַטע איידער מען בעקומט אַ נייע „טאָוואַרזשיסטוואַ“ דורך איינלעגען פאַנד־בריף אנשטאָט באַרעס געלד;

3) צו צאָהלען פאַר די ביז היינט ריק־שטענדיגע ראַטען נישט 1 פּראָצ. אַ חודש נאָר ווייניגער, און 4) אויך בנוגע דעם פאָרשלאַג צו פערקלענערען די צאָהל דירעקטאָרען פון 7 אויף 6 — אַן׳אַנדערעכט, וועלכעס דאַרף דאָס יאָהר נוט געמאַכט ווערען — וועלען די מיטגלידער מוזען רעדוצירען, ווייל מיט 2 יאָהר פריהער איז דורך דער באַיקאָט־בעוועגונג אין קרעדיט־פעראיין געגען די יודישע מיטגלידער — פערגרעסערט געוואָרען די צאָהל דירעקטאָרען מיט איין נישט־יודישען דירעקטאָר, בכדי דאָס גלייכגעוויכט אין דער דירעקציע צו צושטערען.

ביי דער געלעגענהייט וועט מוזען רעצידירט ווערען אויב אַ געוועהלטער מיטגליד אין דער דירעקציע אָדער אויפזיכטס־ראַט איז אַ לעבענסלענגליכע פּריווילעגיע — אָדער דענטע — וועלכע טאָר נישט געענדערט ווערען.

צום שלוס מוזען מיר בעמערקען, אַז אונזער ביזאַהעריגער אויסגעהאַלטענע טאַקטיק אין אַלע אַנגעלעגענהייטען, וועלכע האָבען אַ שייכות צום לאָדזער קרעדיט־פעראיין בכלל און אויף די גענעראַל־פערזאַמלונגען בפרט, האָבען געהאַט נאָר דעם צוועק און געפיהרט צו פּאָזיטיווע רעזולטאַטען הן לטובת די מיטגלידער, הן לטובת דעם קרעדיט־פעראיין.

בכדי מיטצוהעלפען דאָס צו פערווירקליכען פאָדערען מיר אייך אויף אין אייער אייגענעם אינטערעס אונבעדינגט זיך צו בעזאָרגען באַלד מיט אייער איינטריטס־קאַרטע און צו קומען אַליין, אויפצופאָדערען אייערע שותפים און אַנדערע צו קומען מאַסענווייז צו דער הייאָהריגער גענעראַל־פערזאַמלונג.

די סעקציע פאַר קרעדיט־אַנגעלעגענהייטען ביים צענטראַלען הויז־בעזיצער־פעראיין פּיעטר. 46.

לאָדז, אַפּריל 1928.

XXV זאַל „פילהאַרמאָניע“, נאַרוטאָוויטשאַ 20 XXV

מיטוואָך, דעם 2־טען מאַי ד. י. 8.30 אין אָווענד אָרדענט איין דער

לאָדזער ליטעראַטען־ און זשורנאַליסטען־פעראיין

אַ גרויסע יוביליאום־אַקאַדעמיע

לכבוד דער 25־יעהריגער ליטעראַרישער טעטיגקייט פון בעליבטען דיכטער

יצחק קאַצענעלסאָן

I. ליטעראַרישער טייל:

דער דיכטער און קריטיקער יעקב פּיכמאַן (פון א״י) רעד. י. העפּטמאַן (עמנואל) העברעאיש, ד״ר י. גאָטליב, אברהם לעווינסאָן, י. מ. ניימאַן, ה. ל. זשיטניצקי (פון וואַרשאָ) רעד. י. אונגער און דיכטער משה בראָדערזאָן פון לאָדז.

II. קינסטלערישער טייל:

1) פערשטאַרקטער „הזמיר“־כאָר אונטער לייטונג פון פּראָפ. י. פייוישים, וועלכער וועט אויספיהרען איינִיגע לידער פונ׳ם יובילאַר.

2) די בעקאַנטע זינגערין מאַריאַ דאַלסקאַ (סאָלאָ־געזאַנג יודישע און העברעאישע לידער פון יובילאַר;

3) דער בעליבטער זינגער דוד זיידערמאַן וועט אויפטרעטען מיט נייע אין לאָדז נאָך נישט געזונגענע לידער; 4) רעציטאַציעס פון יובילאַר און דיכטער משה בראָדערזאָן.

ביים קלאַוויר: — פּראָפ. י. זאַזולאַ

III. בעגריסונגען:

פון אַ רייה ליטעראַרישע, קינסטלערישע און קולטורעלע אינסטיטוציעס פון לאָדז, וואַרשאָ און אַנד.

שלום־וואָרט — פון — יובילאַר.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע־זאַל. נאַרוטאָוויטשאַ 20.

ער שטעלט זיך איין פאַר דער אמונה און פערלירט זיין ווייב און דירה.

(בילדער פון איצטיגן לעבן אין רוסלאַנד).

„ראַטעוועט מ'הרג'עט מיך!"

אַזוי האָט איינער אַ יוד פון דער קרים געשאַלדעוועט מעריב־צייט אין דרויסען און זיין ביטערען וויי־געשריי האָט דערהערט איינער אַ מיטאַרבייטער פון דער ראַטינגער רוסישער צייטונג „קראַסני קרים" (רויטער קרים), וועלכער האָט זיך אומגעקעהרט פון דער רעדאַקציע אַהיים.

איז דער נייגיריגער זשורנאַליסט, דערהערענדיג אַזעלכע געשרייען, אַריין אין תוך פון וואַגען די געשרייען האָבען זיך געטראָגען און זיך אָנגעשטויסען אויף איינעם אַ יודען וואָס האָט זיך בעקלאָגט, אַז די זיהן זיינע שלאָגען איהם מכת־רצח, ווייל ער ראַוועט מעריב...

האָט דער זשורנאַליסט, ווי אַלע אַנדערע זשורנאַליסטען, דערשמעקענדיג אַזאַ מין צאַפּעלדיגע טעמע, זיך אַוועקגעלאָזט צו זיך אין רעדאַקציע און אָנגעשריבען פאַר זיין צייטונג אַ נאָטיץ אונטער'ן קעפּעל: „אַט ווי מ'פיהרט ביי אונז אַנטי־רעליגיעזע פּראָפּאַגאַנדע"!

די דאָזיגע נאָטיץ האָט פערשטעהט זיך, אַרויסגערופען אַ מהומה אין שטעטעל און דער עיקר, טאַקע צווישען די כלי־קודש און געפּלייט, וואָס האָבען אָנגעהויבען טענה'ן:

— זעהט נאָר, זעהט, וואו מיר האַלטען שוין! אַפילו זיי, די קריסטען, קאָנען שוין נישט פערטראָגען די רדיפות אויף אונזער אמונה.

האָבען די יודען, בני־רחמנים, אויפגעזוכט דעם געליטענעם יודען, און איהם אָנגערעדט, אַז ער זאָל זיינע קינדער פערקלאָגען פאַר דעם געריכט, פאַרוואָס זיי שלאָגען איהם פאַר ראַוונען מעריב.

דער יוד האָט זיך געלאָזט אָנרעדען און דאָ נישט לאַנג איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, וואָס האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם נייגעריגע און מיטפיהלענדיגע.

די אומגליקליכע פאַמיליע אברהם, יצחק און יעקב.

ווי ס'גיט איבער דער קאָרעספּאָנדענט פון „עמעס", זיצען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק דריי פּערשונען: די צוויי ברידער אברהם און יעקב גינזבורג די זוהן פון דעם אַלטען יצחק גינזבורג, און די טאָכטער זיינע ראַיע. דער עלטערער זוהן, אברהם, איז אַן אַרבייטער־קאָמסאָמאָלעץ, דער צווייטער זוהן — יעקב איז אַ געוועזענער רויט־אַרמייער, איצטער — מיליציאָנער. דער פאָטער זייערער, יצחק גינזבורג, — האָט זיי דרייען אָנגעקלאָגט פאַר־וואָס זיי רודפ'ן איהם פאַר די רעליגיעזע מנהגים, וואָס ער היט אָפּ.

— הויב איך נאָר אָן זאָגען תהילים, בענשען, אָדער ראַוונען, — דערצעהלט דער זקן פאַר'ן געריכט, — ווערט אַ פייפעריי און אָפּט ענדיגט זיך דאָס אַפילו מיט קלעפּ...

— אַט צו וואָס מיר זענען דערגאַנגען —! זיפצען די באַלעבאַטים, וואָס הערען זיך צו צום געריכט — אייגענע קינדער זאָלען שלאָגען טאַטעס, פאַרוואָס זיי זענען יודען.

די קינדער אָבער פערענטפערען זיך:

— וואָס, מיר שלאָגען איהם? הלואי וואָלט ער אונז נישט געטשעפּעט! ער איז אַ נערוועזער, ער גיט אונז נישט קיין רוהיגע מינוט. ער וויל זיין פרום, זאָל ער זיך זיין פרום, ער וויל ראַוונען, — זאָל ער ראַוונען געזונטערהייט, אָבער צו וואָס שלאָגט ער מכות רצח די מאַמע, ווען זי שטעלט אַוועק אַ פליישיגען טעלער לעבען אַ מילכיגען, צו וואָס צווינגט ער אונז אָנטון די היטלען בעת ער מאַכט קידוש און צו וואָס סמ'ט ער אונז אָפּ דאָס לעבען, ווען מיר ווילען נישט ענטפערן קיין אמן אויף זיינע ברכות. זאָל ער זיך גיין זיין וועג, און מיר וועלען זיך גיין אונזער וועג.

אַזוי אַנ'ערך האָבען זיך פערטיידיגט די קינדער.

וואָס דערציילען די עדות.

פון די עדות, וואָס זענען אַרויסגערופען געוואָרען צום פּראָצעס, דערוויסען מיר זיך פון אַ סך טראַגעדיעס, וואָס האָבען אַרומגעוויקעלט אין אַ שוואַרצען קנויל די גאַנצע פאַמיליע גינזבורג און ס'ווערט אונז קלאָר פאַרוואָס דער אַלטער טאַטע איז אַזוי נערוועז און אויפגערעגט.

מיר דערוויסען זיך, אַז איינע אַנ'עלטערע טאָכטער זיינע האָט חתונה געהאַט מיט אַ קריסט און פון דעמאָלט אָן רוהט נישט דער אַלטער קיין מינוט.

דער אַלטער טאַטע איז אפילו נישט פויל געווען אָנצושרייבען זיין פערהייראַטער טאָכטער אַ בריוועל, אַז די מאַמע איז געשטאָרבען. אוי די טאָכטער, בעקומענדיג אַזאַ ידיעה איז, נישט־קוקענדיג אויף דעם, וואָס זי האָט געדאַרפט באַלד ווערען מוטער, דאָך גלייך אַוועקגעפאָהרען אין שטעטעל בעקלאָגען איהר מוטער.

אַזוי ווי אָבער די גאַנצע מעשה איז געווען אַ ליגען, האָט די טאָכטער אָנגעהויבען צושטיין צום טאַטען:

— צוליב וואָס האָסטו דאָס געטון, טאַטע?

— איך דאַרף נישט קיין ממזרים אין מיין משפחה, האָב איך געוואָלט, אַז פאַר שרעק זאָלסטו טפּיל זיין! — האָט איהר דער אַלטער טאַטע דערקלערט.

ווען דאָס געריכט פרעגט דעם אַלטען, צי ס'איז טאַקע אמת אַזוי? — לייקענט ער שטיין און ביין און זאָגט, אַז ס'איז אַ בלבול.

— אָבער פאַרוואָס האָט איהר געזאָגט, אַז ווען [illegible] אייער טאָכטער וועט קומען צו אייך, וועט איהר זי שטעכען צוזאַמען מיט איהר מאַמע? — פרעגט איהם דער ריכטער.

— ווייל זי האָט חתונה געהאַט מיט אַ גוי און נישט מיט קיין יודען! — איז דער ענטפער פון דעם אומגליקליכען זקן.

ער פערקויפט עפּעל און זאָגט קדיש.

די הויפּט־טענות פון דעם אַלטען גינזבורג זענען די, וואָס ער איז ביי די קינדער נישט קיין אומזיסטער עסער, ער פערדינט אַליין גאַנץ גענוג אויף זיין הוצאה.

— איך גיב אָפּ אין שטוב פון דער לעצטער קאָפּיקע, — טענה'ט ער, איך גיב אַמאָל 3 רובעל, אַמאָל 4 רובעל און אַמאָל אפילו 12 רובעל און אַליין גיי איך אַרום נאַקעט, שלעכטע קינדער, אָבער דאָך קינדער, און נישט געקוקט אויף דעם, לאָזען זיי מיר נישט דינען גאָט...

— מיט וואָס בעשעפטיגט איהר זיך? — פרעגט איהם דער ריכטער.

— איך טראָג אַרום עפּעל צו פערקויפען.

— פערדינט מען אַזוי פיל פון פערקויפען עפּעל?

— אַ חוץ דעם פערדין איך נאָך אַמאָל פון זאָגען אַ קדיש.

„אַ פיינער בעל פרנסה," דערהערט זיך אַ געלעכטער אין זאַל.

מ'גט איהם אָהן זיין וויסען.

נאָך דעם, ווי דאָס געריכט האָט אויסגעהערט אַלע צדדים און אַלע דריי דורות, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די בעשולדיגונגען מצד דעם אַלטען געגען זיין פרוי און קינדער זענען נישט דערוויזען געוואָרען און מ'האָט זיי בעפרייט. דאָס געריכט האָט אויך אויפגעפאָדערט די צייטונג „קראַסני קרים" זי זאָל אָפּלייקענען יענעם בעריכט וואָס איהר מיטאַרבייטער האָט אָפּגעגעבען נאָכדעם, ווי ער האָט דערהערט דעם אַלטענ'ס געשרייען, אָבער דערמיט האָט זיך נאָך ד'ער משפּט נישט געענדיגט.

לאָזט זיך אויס, אַז גלייך נאָך דעם אורטייל, האָט דאָסזעלבע געריכט אָנגעהויבען גלייך בעטראַכטען די צווייטע תביעה מצד דעם אַלטענ'ס פרוי, אַז מ'זאָל איהר מאַן בכלל אַרויסוועצן פון זייער דירה, ווייל ער איז שוין מעהר נישט דער מאַן איהרער...

זי האָט צוגעשטעלט אַ בעשטעטיגונג פון שטאַנדעס־אַמט („זאַגס"), אַז זי האָט זיך מיט דעם אַלטען געג'טם.

— געג'גט זיך? — שרייט אויף דער אַלטער גינזבורג — איך הער דאָס ערשט! ווער האָט געג'גט? „זאַגס"? ער האָט מיך דען חתונה געמאַכט, וואָס ער גט מיך? איך אַנערקען נישט קיין „זאַגס", דער רב האָט אונז מקדש געווען, און נאָר ער קאָן אונז גט'ן...

דאָס געריכט האָט די תביעה פון דער אַלטער בעפרידיגט און אַזוי אַרום איז דער אַלטער יצחק גינזבורג, קעמפענדיג פאַר זיין אמונה, פערבליבען אָהן אַ הויז־געזונד און אָהן אַ דירה...

אַ סך מענשליכער האָט זיך דאָס יודישע געריכט פון כאַרקאָוו בעצויגען אין אַן'ענליכען פאַל צו אַן'אַלטער מוטער, וואָס האָט אויך אָנגעקלאָגט איהרע קינדער פאַר רדיפות און גנישות געגען איהר כאָטש זי איז, ווי זי אַליין זאָגט — ביי קינדער אויף לאַסקע.

די אַלטע מאַמע, שטשיקינא האָט אָנגעקלאָגט איהר איידעם מיט דער טאָכטער.

— פון וואָס לעבט איהר? — פרעגט דער ריכטער ביי דער אַלטער.

— איך בין ביי די קינדער אויף לאַסקע, — ענטפערט די אַלטע.

— וואָס מיינט איהר?

— זיי גיבען מיר אַמאָל אַ פינפערל, אַ צענערל.

— נו, איז וואָס ווילט איהר פון זיי?

— עס וואָלט געווען גוט, ווען מען לאָזט מיך לעבען אויף דער וועלט.

— ווער לאָזט אייך דען נישט לעבען?

און דאָ ערשט קומט די לאַנגע ביטערע געשיכטע, ווי אַזוי זי האָט געוואוינט מיט איהר עלטערן זוהן — האָט ער אָבער חתונה געהאַט מיט אַ קריסטין, האָט זי מיט דער גוי'אישער נישט געקענט הויזען, איז דער זוהן איהרער אַוועק פון שטוב, איבערלאָזענדיג די דירה פאַר זיין שוועסטער מיט איהר מאַן, האָט מען דער מאַמע'ס צימער פערקויפט צו אַ שכן און די מאַמע אַריינגעזעצט אין אַ צימער, וואו עס שטעהט אַ נייי־מאַשין, קלאַפּט מען איהר אין קאָפּ און זי האָט נישט קיין רוהיגע מינוט. מ'טוט איהר אַלץ אויף צו „להכעיס", מ'רודפ'ט זי און דעריבער טאַקע בעט זי דעם געריכט, ער זאָל זי אויסלייזען פון דעם גהינום".

עס טרעטען אַרויס אַ טוץ עדות, ווער פאַר דער אַלטער און ווער — פאַר דער טאָכטער מיט'ן איידעם.

דער איידעם שווייגט אויך נישט.

עס טרעט אַרויס אויך די קריסטליכע שניר, וועלכע איז דוקא אויף דער אַלטער'ס צד, — כאָטש אַ קריסטליכע, אָבער דאָך אַ [illegible]גור... און דאָס יודישע געריכט פסק'נט, אַז מ'זאָל די נייי־מאַשין צונעמען פון איהר חדר און מ'זאָל זי מעהר נישט רודפ'ן, אויב נישט, גיט דאָס געריכט אַנ'אָנצוהערעניש, וועט מען אָנעמען מיטלען, אַז מ'זאָל בעזייטיגען פון צימער די אַלע, וואָס לאָזען זי נישט לעבען"...

— אַז מ'קען זיך אויס'טענה'ן אויף מאַמע־לשון איז דאָס גאָר אַנדערע דבורים! — טענה'ן די גוטע פריינד פון דער אַלטער מוטער, וואָס האָט געוואונען דעם פּראָצעס, און ווער ווייסט, צי אויך דער אַלטער גינזבורג וואָלט נישט געוואונען דעם פּראָצעס, ווען ער קאָן זיך אויס'טענה'ן אויף מאַמע־לשון און דערקלערען די ריכטער, ווי שווער עס איז צו האָבען אויף די עלטערע יאָהרען אַ טאָכטער אַ משומדת.

ד. טש—ני.

דריי געזעצען־דריי גזירות...

(ענדע פון דער 3־טער זייט)

קלאָס איז פערהאַן אַ צאָל פון לכל־הפחות אַכציג שילער, וואָס אויף צו עפענען אַ מלוכה־שול ווערט אַזאַ צאָל נישט געפאָדערט.

דער נייער געזעץ־פּראָיעקט פערנעמט זיך אויך מיט אַ רייהע בעשטימונגען, וועגען אויסגליכען די לעהרער פאַר די מיטעל־שולען. צווישען די דאָזיגע בעשטימונגען געפינען זיך עטליכע, וואָס זענען עלול צו פערשמעלערען די רעכט פון די לעהרער, וואָס בעלאַנגען צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

ווי געזאָגט, האָט דער בילדונגס־מיניסטער אַנגעלעסקו פאָרגעלייגט דעם נייעם געזעץ־פּראָיעקט פאַר דעם מיניסטאָרען־ראַט. דער מיניסטאָרען־ראַט האָט דעם געזעץ־פּראָיעקט אַקצעפּטירט און איהם שוין איבערגעגעבען אין דעם ביוראָ פון פּאַרלאַמענט, וועלכער דאַרף וועגען איהם בעראַטען ביי איינער פון די קומענדיגע זיצונגען.

די רעפּוטאַטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און די פאָרשטעהר פון די יודען, דייטשען און אונגאַרען, האָבען זיך געווענדעט צו דעם בילדונגס־מיניסטער און געפאָדערט פון איהם, ער זאָל דעם געזעץ אָפּענדערען, בעזונדערס האָבען זיי דאָס געפאָדערט וועגען דעם דערמאָהנטען אַרטיקעל 9, וועלכער איז דירעקט געווענדעט געגען די שול־אינטערעסען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. לויט אַ מעלדונג פון דעם אָרגאַן פון דער „אוניאונע עוורעאילאָר ראָמון" (פעראייניגונג פון די רומענישע יודען) האָט זיך דער מיניסטאָרען־ראַט בהשתדלות פון רעפּוטאַט דר. פילדערמאַן נאָך אַמאָל פערנומען מיט'ן אַרטיקעל 9, און צוגעזאָגט איהם מבטל צו מאַכען.

און נאָך צוויי נייע געזעצען, וואָס וועלען זיך שווער אָפּשלאָגען אויף די יודישע פּלייצעס, האָט דער ליבעראַלער פּאַרלאַמענט אין די לעצטע טעג בעשלאָסען.

דאָס זענען דער אַזוי גערופענער שטאַנדאַרדיזאַציע־געזעץ און דער שיינקער־געזעץ.

דער שטאַנדאַריזאַציע־געזעץ פערנעהמט זיך מיט אַ רייהע פון בעשטימונגען ווי אַזוי צו קאָנצענטרירען אַלע פעלד־פּראָדוקציעס און תבואות אין מלוכהשע שפּייכלערס, וואו די תבואות דאַרפען גערייניגט ווערען און פון דאָרטען טאַקע צוגעגרייט ווערען צום עקספּאָרט.

דורך דעם דאָזיגען געזעץ מיינען די געזעץ־מאַכער צו פערבעסערען כלומרשט די קוואַליטעט פון די רומענישע תבואות כדי מען זאָל מיט די פעלד־פּראָדוקטען קענען לייכטער קאָנקורירען אויף דעם וועלט־מאַרק.

אַז דאָס איז נישט מעהר ווי אַ פּשוטער אויסרייד, איז קלאָר. דער נייער שטאַנדאַריזאַציע־געזעץ איז בערעכענט דערויף, אַרויסצורייסען דעם תבואה־מסחר פון די יודישע הענד.

בעת דער דעבאַטע וואָס איז געפיהרט געוואָרען אין פּאַרלאַמענט אַרום דעם שטאַנדאַריזאַציע־געזעץ, האָט דער רעפּוטאַט אַנאָסע זעהר רוהיג דערקלערט, אַז מיט דעם געזעץ פערפאָלגען די געזעצמאַכער אַ העכערען אידעאַל, דורך דעם געזעץ, האָט רעפּוטאַט אַנאָסע געזאָגט, גאַנץ קלאָר, וועלען בעזייטיגט ווערען פון דעם עקאָנאָמישען לעבען אַ גרויסע צאָהל פון „פרעמדע" מעקלערס און סוחרים־לעך, וואָס זויגען אויס אונזער בלוט...

דאָס זענען אַלוא די מאָטיווען, וואָס האָבען געטריבען די ליבעראַלען צו שאַפען דעם נייעם געזעץ, נישט אַכטענדיג דערויף, וואָס צוליב דער דאָזיגער שטאַנדאַריזאַציע־גזירה וועלען בלייבען אָהן פרנסה מינדעסטענס דרייסיג טויזענט יודישע פאַמיליעס...

נישט פיל בעסער זעהט אויס דער פּראָיעקטירטע אַלקאָהאָל־געזעץ. אויך דער דאָזיגער געזעץ זוכט נישט חס־ושלום איינצופיהרען דעם אַלקאָהאָל־פערבאָט פאַר אַ יעדערען, נאָר אויך דעם דאָזיגען פרנסה צווייג אַרויסצורייסען פון די יודישע הענט.

פאַר דער וועלט־מלחמה האָט מען אין רומעניען געשאַפען געזעצען, וואָס האָבען ביי יודען צוגענומען די רעכט אויסצואיבען גייסטיגע בערופען, איצט שאַפען די זעלבע ליבעראַלען געזעצען, וואָס ווילען אַרויסשטויסען די יודען אויך פון דעם עקאָנאָמישען און ווירטשאַפטליכען לעבען...

אַ בוקאָווינער.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

118) פון מאָריס לעבלאַן

דאָן לואי האָט זיך אויפגעהויבען, צופרידען אַ קוק געגעבען אויף זיין שטיקעל אַרבייט, און געזאָגט מיט אַ געלעכטער.

— זעהט אויס ווי אַ וואורשטעל, נישט שטאַרק ריק, ווי אַ ליאָער קעלבאַסל פאַר אַנ'אָרימער פאַמיליע, נישט שטאַרק שעהן אָבער נישט ערגער ווי שטענדיג. אָבער דו ביסט פּראַכטפול צוגעגרייט צו אַ געוויסער גימנאַסטיק, וועלכע איך וויל אָנווענדען בנוגע דיר. וואַרט צי מיט געדולד, וועסטו זעהן, וואָס פאַר אַ גנייאַלען געדאַנק איך האָב געהאַט.

דאָן לואי האָט גענומען איינע פון דעם באַנדיטס ביקסען, צוגעבינדען איבער'ן אַ שטריק פון אַ 10 מעטער און די שטריק צוגעבינדען צו דער שטריק, מיט וועלכער דער באַנדיט איז געווען געבונדען. נאָכדעם האָט ער גענומען דעם געפאַנגענעם אויף די פלייצעס און האַלטענדיג איהם איבערן ברונעם געזאָגט:

— פערמאַך די אויגען אויב די לייזדסט אויף קאָפּשווינדעל! נאָר האָב נישט קיין מורא, איך בין פאָרזיכטיג, אַלוא, ביסט פערטיג?

ער האָט פאַמעליך אַראָפּגעלאָזט דעם באַנדיט אין ברונעם און די עקען פון דער ביקס אָנגעשפּאַרט אין די בּרעגעס פון ברונעם, און אַזוי איהם געלאָזט הענגען אין דער פינסטער און מיטען פון דער שמאָלער ברונעם־עפענונג.

— ווי דו זעהסט, איז דער ענין גוט אַרורכגעטראַכט! איינגאַנצען אויף דיין אַרט, אָבער וואָס זאָל איך טון! כ'האָב צוגעזאָגט פלאָרענציען, אַז כ'וועל דיך נישט דערהרג'ענען און דער פראַנצויזישער רעגירונג, אַז איך וועל דיך אַרויסגעבען אַ לעבעדיגען. כ'וויס אָבער נישט, ווי אַזוי דיך ביז מאָרגען צו פערהיטען, לאָז איך דיך דאָ אין אַ זיכער אָרט. געדענק אָבער, אַז בּיידע עקען פון דער ביקס האַלטען זיך אויף דעם סאַמע עק פונ'ם ברונעם און די קלענסטע בעוועגונג דייגע קען ברענגען אַ קאַטאַסטראָפע, און דעמאָלט בין איך פאַר גאָרנישט פעראַנטוואָרטליך. דערביי וועסטו פיהלען דעם פאַר־טעם פון די פאַר נעכט, וועלכע טיילען דיך אָפּ פון יענער צייט, ווען מען וועט דיר דעם קאָפּ אָפּהאַקען.

איך לאָז דיך אַלוא אַליין מיט דיין געוויסען, איך מיין, אַז איהר האָטיר וואָסצו זאָגען איינער דעם אַנדערען. בעטראַכט דיך אַלוא אין דער שטיל און זיי געזונד!

דאָן לואי איז אַוועקגעגאַנגען מיט דעם שמאָלען וועג, צו דעם אָרט, וואו ער האָט געלאָזט פלאָרענציען.

אַ רוהיגע, ווי שטענדיג, נישט קוקענדיג אויף די איבערגעקומענע קוואַלען האָט זי געוואַרט אויף דעם סוף פון דעם קאַמף צווישען דאָן לואי מיט דעם אויסוואורף.

— כ'האָב געענדיגט, — האָט ער געזאָגט פלאָרענציען, ווען ער איז צוגעקומען צו איהר — כ'וועל איהם מאָרגען איבערגעבען דער גערעכטיגקייט...

זי האָט אַ ציטער געטון, אָבער גאָרנישט געענטפערט. ער האָט זיך דערווייל אין דער שטיל צוגעקוקט צו איהר.

דאָס ערשטע מאָל האָבען זיי זיך געטראָפען איינע אַליין פון דער צייט אָן, ווען דורך די דראַמאַטישע געשעהענישען פון דער לעצטער צייט זענען זיי צוטיילט און געוואָרפען געוואָרען איינער געגען דעם אַנדערען אַלס פערביסענע שונאים. דאָן לואי איז געווען טיף גערירט און קוים אַרויסגעזאָגט עטליכע פראַזען:

— געהענגט מיט'ן מויער און פערקערעוועגדיג אויף לינקס, וועלען מיר טרעפען אַנ'אויטאָ... עס וועט אייך נישט מאַכען דער שפּאַציר? קיין אַלענקאָן... דאָרטען וועלען מיר געפינען אַנ'אַנשטענדיגען און שטילען האָטעל, וואו איהר וועט קענען איבערוואַרטען, ביז דער ענין וועט קלאָר ווערען און פאַר אייך גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

— קומט, — האָט געזאָגט פלאָרענציע.

ער האָט נישט געוואַגט איהר פאָרצולעגען זי זאָל זיך אָנשפּאַרען אויף זיין האַנד, איבערינגס איז זי געגאַנגען לייכט און גראַציעז ווי שטענדיג און דאָן לואי האָט נישט געקענט פערבעהאַלטען זיין אויפריכטיגען ענטציקונג און ליבע צו איהר, כאָטש עס האָט נאָך קיינמאָל זיך איהם נישט אויסגעראַכט, אַז זי איז אַזוי ווייט פון איהם, ווי איצט, ווען ער האָט מיט'ן כוח פון עפּעס אַ נס זי אָפּגעראַטעוועט פון טויט. אַלע דאַנק־ווערטער אָהן אַ האַרצליכען אויסדרוק; זי איז געבליבען ווי פונ'ם ערשטען טאָג אָן אַ ווייטע, נישט דערגרייכבאַרע, געהיימנישפולע... וואוהין האָט זי געשטרעבט? וואָס האָט זי געוואָלט און ווענען וואָס האָט זי געטראַכט? דאָס זענען געווען פראַגען, וועלכע ער האָט שוין אַפילו נישט געפּרובט צו לעזען.

(פאָרטזעצונג קומט).

ווי אזוי איז ענטשטאנען דער קלוב פון דעפוטאטען און סענאטארען ביי'ם יודישען נאציאנאל-ראט.

(ענדע פון דער 3-טער זייט)

לינארי, סטוטשינסקי מיכאל, ד"ר טהאן יהושע אברהם ד"ר ראזענבלאט אורי, ד"ר וויגאדסקי יעקב.

ציונ. ארטאדאקס. ארג. „מזרחי„: הרב בראט שמואל, פארבשטיין העשעל, ד"ר פעלדמאן שמעון, העלמאן משה.

ציונ. ארב. פארטיי „התאחדות": לעווינסאהן אברהם סאציאליסט: ד"ר שיפער יצחק.

אונפארטייאישער: ד"ר וויינציהער שלמה.

סענאטארען:

ציונ. ארגאנ. אין פוילען: ד"ר ברוידא מ., אינזש. קערנער משה אליהו.

ציונ. ארט. ארג. „מזרחי" הרב קאוואלסקי לייב, הרב רובינשטיין יצחק.

2. צו דער פעראייניגונג פון די יודישע סיים-דעפוטאטען און סענאטארען פון גאליציען געהערען:

דעפוטאטען:

אייזענשטיין (ציונ.), ד"ר פערערבוש (מזרחי), ד"ר האזונער בערנארד (מזרחי), העללער צבי („התאחדות"), ד"ר אינזלער אבראהאם (ציונ.), הרב לעווין אהרן („שלומי אמוני ישראל"), ד"ר יאנאס רובין (ציונ.), פאמעראנץ-מעלצעראווא רוזשא (ציונ.), ד"ר רייך לעאן (ציונ.), רייצעס הענריק (אומפ.), ד"ר ראזמארין הענריק (ציונ), ד"ר שרייבער דאוויד ד"ר זילבערשיין אדאלף (התאחדות), ד"ר זאמערשיין עמיל (ציונ.), משה פראסטיג (ציונ.)

סענאטארען:

ד"ר בינענשטאק מאקס („התאחדות"), ד"ר ריגנעל מיכאל (ציונ.), ד"ר ראטענשטרייך פישעל (ציונ.), ד"ר וואורצעל יוליוש (ציונ.)

צום קלוב פון „שלומי אמוני ישראל" געהערען:

דעפוטאטען:

קירשברוין אלי', מינצבערג לייב, סטעמפעל פייוויל, סירקיס אליעזר, הרב שאפירא מאיר.

סענאטארען;

דויטשער משה, מענדעלזאן אשר ישראל.

4. צום קלוב פון צענטראלען סוחרים-פעראיין געהערען:

דעפוטאטען:

ווישליצקי וואצלאוו (אונפארטייאיש).

סענאטירען:

שערעשאווסקי ראפאל, טרוסקיער אבראם אדאלף.

פאר'ן פרעזידיום פון יודישען קאלא

( ) י. גרינבוים

ווארשא, דעם 28 מערץ 1928.

צום ביורא פון סיים און סענאט פון דער פוילישער רעפובליק

ר א.

מיר אונטערגעשריבענע רעפוטאטען און סענאטארען, וואס זענען געוועהלט געווארען [illegible] דער ליסטע נומער 18 פונ'ם מינדערהייטס-בלאק, מעלדען דערמיט, אז מיר האבען געבילדעט א קלוב פון רעפוטאטען און סענאטארען פון יודישען נאציאנאל-ראט, וועלכער נעהט אריין אין צוזאמענשטעל פון יודישען קאלא אין סיים און סענאט פון דער פוילישער רעפובליק. רעדבי בעמערקען מיר, אז

די רעפוטאטען: י. גרינבוים, א. הארטגלאס, ד"ר י. וויגאדסקי, ד"ר י. ראזענבלאט און די סענאטארען: מ. קערנער און ד"ר י. ראווידזאהן געהערען צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען;

די רעפוטאטען: ה. פארבשטיין, הרב ש. בראט און די סענאטארען: הרב י. רובינשטיין און ש. בורזינער (אלס פארשטעהער פון די אונפארטייאישע) — צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע „מזרחי" אין פוילען;

רעפ. ה. ראסנער — געהערט צום צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען;

סענאטאר ד"ר צ. שאפאר — געהערט צו דער פאלקיסטיש-דעמאקראטישער פארטיי אין פוילען.

(—) י. גרינבוים, א. הארטגלאס, ה. פארבשטיין, ד"ר י. וויגאדסקי, ד"ר י. ראזענבלאט, הרב ש. בראט, ח. ראסנער, מ. קערנער, דר" י. ראווידזאהן, ד"ר צ. שאפאר, הרב י. רובינשטיין, ש. בורזינער.

צום ביורא פון סיים און סענאט פון דער פוילישער רעפובליק

ר א.

אלס ענטפער אויף אייער בריף נומער 3 פון 28 מערץ ה. י. האב איך דעם כבוד צו מעלדען, אז די יודישע רעפוטאטען און סענאטארען האבען געגרינדעט א קלוב א. נ. „יודישע קאלא אין סיים און סענאט פון דער פוילישער רעפובליק". אין „קאלא" געהט אריין דער קלוב פון די יודישע רעפוטאטען און סענאטארען פון יודישען נאציאנאל-ראט, וועלכער בעשטעהט פון די רעפוטאטען: י. גרינבוים, א. הארטגלאס, ד"ר י. וויגאדסקי, ד"ר א. ראזענבלאט (געהערען צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע „מזרחי"), ח. ראסנער (געהערט צום יודישען צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען), ווי אויך די סענאטארען מ. קערנער און ד"ר י. ראווידזאהן (געהערען צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען), ש. בורזינער, הרב י. רובינשטיין (געהערען צו דער ארגאניזאציע „מזרחי" אין פוילען), און ד"ר צ. שאפאר (געהערט צו דער פאלקיסטיש-דעמאקראטישער פארטיי אין פוילען).

אין קאלא געהען אויך אריין די רעפוטאטען: ד"ר ח. רייך, ד"ר ה. ראזמארין, ד"ר מ. לעווער, ה. העללער, ק. אייזענשטיין (געהערען צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מזרח-גאליציען) ד"ר י. טהאן (געהערט צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מערב-גאליציען) און סענאטאר ד"ר ה. שרייבער (געהערט צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מזרח-גאליציען).

ביז דער ענדגילטיגער קאנסטיטואירונג פונ'ם פרעזידיום פיהרט אן מיט די ענינים פון „קאלא", אלס עלטסטער, דער רעפ. ד"ר י. וויגאדסקי.

ווארשא, ד. 28-טען מערץ 1928.

(—) ד"ר י. וויגאדסקי

סיים-רעפוטאט.

Krem Lion

Bieli i udelikatnia cerę

J. S. Stempniewicz
Poznań.

טעלעגראמען.

גרויסע פערפלייצונג אין סיביר.

מאסקווא, 21 (ספ. טעל.) די פערפלייצונג אין אלטאי נעהמט אן א דראהענדען כאראקטער, דאס וואסער האט מיטגעריסען מיט זיך פיל הייזער, עס זענען פעראהאן פיל מענשליכע קרבנות. די שאדענס זענען זעהר גרויס.

די שלום-אקציע פון אמעריקא.

בערלין, 21 (אטע) דער פראנצויזישער אמבאסאדאר האט נעכטען נאכמיטאג איבערגעגעבען דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאן א נאטע פון דער פראנצויזישער רעגירונג וועגען דעם אמעריקאנישען אפמאך וואס פעראורטיילט מלחמות, צוזאמען מיט א פראיעקט פון אזא אפמאך.

Perfumerja
J. Drukier
11 Zawadzka 11
עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט
:—: די נייעסטע :—:
פערפומען,
פודערן,
טואלעט-זייפע,
קעלנישע און
בלומען-וואסערן,
אלערארט קאסמעטיק
אין- און אויסלענדישע
צו פאבריקס-פרייזען
דאס בעזוכען מיין געשעפט
:—: איז אהן קויפצוואנג. :—:
בעמ.: פאר ענגראסיסטען — ראבאט.

Dr. H. Wołkowyski
זאכארניא 57 (צעגעלניאנא 19)
טעלעפאן 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
[illegible]

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8 — 10 און 5 — 8, פרויען פון 3 — 4
ווארטע-זאל פאר פרויען

SPLENDID
היינט אונאפרופליך צום לעצטען מאל
היינט אונאפרופליך צום לעצטען מאל
„די דאמע אין שלאף-וואגאן"
גאנץ לאדז פייערט מארגען, מאנטאג -- דעם טריאומף פון דער פוילישער ליטעראטור אין אויסלאנד!
מארגען, גרויסע פרעמיערע!
„פארגיהנום" (PRZEDPIEKLE)
דראמע פון יונגע נשמות און מיידעלשע קערפערס, פעראומגליקטע אין די רוסישע אריסטאקראטישע ערציהונגס-הייזער, געשאפען טיילווייז אויפ'ן גרונד פון דער בעוואוסטער ערצעהלונג פון
GABRYELA ZAPOLSKA
אין די הויפט-ראלען: די רייצענדע ELIZA LA PORTA (בעקאנטע פונ'ם בילד „דער סטודענט פון פראג") | די בערימטע DAGNY SERVAES (בערימטע שפערין פון „פרעה'ס ווייב").
די סטארס פון די דייטשע און פראנצויזישע עקראנען WERNER KRAUSS i ANDREY NOY
פילם, וואס איז געווען דאס טעמע פון דיסקוסיע פון מיליאנען צושויער. א בלעטעל געשיכטע פון דער נישט-לאנגער פערגאנגענהייט. סאדיסטישע ערציהערינס און די אויסג לאסענע ערציהער פון צארישען רוסלאנד.
אנהויב 4.30 א זייגער נאכמיטאג. מוזיקאלישע אילוסטראציע אונטער דער לייטונג פון ה' א. טשודנאווסקי. אנהויב 4.30 א זייגער נאכמיטאג.
שבת און זונטאג ביז 3 א זייגער נאכמ. זענען די פרייזען פון אלע פלעצער 50 גראשען און 1 זלאטי.

קינא „MIMOZA"
178 קילינסקי 178
היינט און פאלגענדע טעג!
גרעסטע סענסאציאנעלע פרעמיערע!
היינט און פאלגענדע טעג!
דער מאן מיט דער בייטש
(CZŁOWIEK z BICZEM)
DOUGLAS FAIRBANKS
דער בעריהמטער פונ'ם בילד „Złodziej z Bagdadu"
דאס פרעכטיגסטע מייסטערווערק פונ'ם געניאלסטען העלדישען ארטיסט.
נאך ביז איצט נישט געזעהענע מיטרייסענדע קאמעדיע-דראמע. :———: אין דער הויפט-ראלע:

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku „O regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych mięsa i jego przetworów, oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen" (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 101) na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 527 art. 8), oraz na uchwałę Magistratu m. Łodzi z dnia 16 kwietnia 1926 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuie:

Uchwałą Magistratu m Łodzi N. 354 z dnia 20 kwietnia 1928 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne (najwyższe):

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 klg.:

W HURCIE:		W DETALU:	
mąka żytnia 65%	Zł. 0.82	mąka żytnia 65%	Zł. 0.90
„ „ 70%	„ 0.80	mąka pszenna 60%	„ 1.02
mąka pszenna 60%	„ 0.92	chleb żytni pytl. 65%	„ 0.75
		„ „ „ 70%	„ 0.72½
		„ razowy	„ 0.60
		bułki	„ 1.30

na mięso wieprzowe i wyroby masarskie za 1 kg. w detalu:

1.	wieprzowina	zł. 2 gr. 60	18.	baleron gotowany	zł. 6 gr. 00
2.	wieprzowina bez dokł.	„ 3 „ 20	19.	„ surowy	„ 4 „ 70
3.	schab i baleron	„ 3 „ 20	20.	boczek sur. wędz.	„ 4 „ 10
4.	słonina	„ 3 „ 40	21.	„ gotowany	„ 4 „ 50
5.	sadło	„ 3 „ 40	22.	szmalec	„ 4 „ 10
6.	salceson	„ 3 „ 40	23.	siekane	do umowy
7.	kiełbasa krajana	„ 3 „ 40	24.	słonina paprykowana	zł. 4 gr. 70
8.	„ serdelowa	„ 3 „ 40	25.	polędwica sur. wędz.	„ 6 „ 40
9.	pasztetowa	„ 4 „ 30	26.	kiełbasa surowa	do umowy
10.	serdelki	„ 4 „ 50	27.	rolada	zł. 4 gr. 30
11.	podgarlana	„ 2 „ 40	28.	parówki	„ 5 „ 36
12.	czarna	„ 2 „ 40	29.	kiełbasa sucha	„ 5 „ 36
13.	kaszanka	„ 1 „ 30	30.	salami	„ 8 „ 00
14.	krakowska	„ 4 „ 30	31.	kiełbasa sucha polska	„ 6 „ 20
15.	szynka gotowana	„ 6 „ 00	32.	„ „ moskiewska	„ 6 „ 20
16.	szynka sur. wędz.	„ 3 „ 40	33.	„ „ myśliwska	„ 7 „ 50
17.	szynka bez kości	„ 3 „ 96	34.	salami miękkie	„ 5 „ 36

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów par. 7 wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z §§ 10 i 11 wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527) — **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych

Łódź, dnia 21 kwietnia 1928 roku.

Prezydent m. Łodzi (—) BR. ZIEMIĘCKI.

פרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולענטען-ביורא

„PORADA"-„באראד"

10 פיעטריקאווער 10

אונטער ליישונג פון א ראנגיעהרינגע און רוטינירטע געריכטס-סעקרעטער שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאגזווע און זאבעזפיעטשעניעס. אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. 238

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

[illegible]

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פעטריקאווער 17?!
ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען
— אז אין דעם ביורא —

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, ווערט ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט א' פוילען, אפעלאציעס צי-ווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואקאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

עלטערן!

פאר 3 זלאטעס א וואך ווערט געלערנט מיט קינדער חאס לערנען אין טאלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך שניות, גמרא יהדות היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע ברייה זעלבסט צוזאמענשטעלען ראמאנען נעוואסטען ארטאדאקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראוענפעלד, פלאץ וואלנאשטשי 6 קווער אס, רעכטס 2 שס. עס ס'יוערן אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן. [illegible]

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3, 6—7
ד"ר דוושאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין	אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2, 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורט-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-באנדהאלונג, בעלייכטונגען, קארענען, מאסטען א. א. וו. בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. איינפאנגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

א צימער
צו פערמיטען מיט איין פענסטער ערפאהרען אויף מרדכי גבאים-גאס 9 ביי צוקערמאן. 377

PODRĘCZNA
i uczenica
do pierwszorzędnej pracowni kapeluszy, potrzebna. Zgłaszać się: Cegielniana 26, front, I p. drąwa strona. 722

הייל-פעדא-גאגישע קורסען
פאר שוואכבעגאבטע, שטאמלער, שפראך-שטערונגען (שטאמלען, מיפעלען)

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען-ארצט
עלעקטריזאציע, ליכטהייל-אפאראטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעהמט אן פון 5—7 אוונד

GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וענעריש קראנקהייטען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אן פון 6—7 און אוונד

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייט. בעהאנדל. פון מענער-שוואכע נעמט אן פון 5—9 אוונד

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
הויט, וענערישע קראנקהייטען און מענערשוואכע
42 גדאנסקא 42
נעהמט אן פון 9 ביז 10½ פריה און פון 1 ביז 2¾ נאכם. און פון 8 ביז 9 אוונד 708

Dr. med.
BRAUN
23 פאלודניאווא 23,
טעלעפאן 40-26.
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אוונד.

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פיעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכם. אין דערהיים פון 6-8 אוו

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט-, האר- און וענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, לישע און ראק, רענטגענשטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכם. און פון 6 ביז 9 אין אוונד.
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און האר-ן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונד

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
W Piątek i dni następnych
Dla dorosłych początek seansów o godz. 6, 8 i 10
„CHANG"
Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4
CHAPLIN ROBI KARJERĘ i JAKO BOKSER
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

איך קויף און פערקויף מעבעל
ריוואנעס, פעלצען, נייי-מאשינען, גארדעראבען, סאמאוארען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטשא 19 (דויעלנע)
אין מעבעל-געוועלב (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דא פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 816

א בשורה טובה פאר לאדז!
פאר 2.50 זל.
עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב
יעדער איינציגער קאן בעקומען עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב פאר 2.50 א וואך פאר יעדען פ. ווי אויך איבערארבייטען אלטע אנלאגעס אויף נייע, פון ליטשניק אויף אגראניטשניק, פראטאקאלען פון עלעקטראווניע. אלעס ערלעדיגט די קאנצעסיאנירטע פירמע
ח. סאלניק, לאדז צעגיעלניאנא 63
פראנט-געוועלב אין הויז פון פוילישען טעאטער. בעמ. זשארובקעס „Osram" און „Philips" שטענדיג אויף לאגער מיט 25% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	11—1
ד"ר ליביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—1
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	12½—2
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12—1
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע-קראנקה.	1—3
ד"ר בערגסאן	פרויען און געבורט-הילף	3—4

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. וו. [illegible] אימפונגען געגען שקארלאטין. ווי אויך א דענטיסטישער קאבינעט.

ד"ר ווילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נם.
ד"ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קארענען, מאסטען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

Hallo! Hallo! Dzwoń telefon 63-30
„Pogotowie Krawieckie
KIERSZA", 91 Żeromskiego 91.
Odświeżamy
garnitur za zł 3. (z odebraniem i odesłaniem) Pranie chemiczne, farbowanie

Suknie za zł. 2.80 (z odebraniem i odesłaniem) nicowanie, przeróbki, reperacje i sztuczne cerowanie
Zakład czynny od 5 rano do 1 w nocy. 747

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.